

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI PROGRAMI
NAKIŞ ANA BİLİM DALI**

**HALK EĞİTİM MERKEZLERİNİN MAKİNE NAKIŞINDA
TOPLUMSAL İŞLEVLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Nuray CANTÜRK**

**Tez Danışmanı
Yard. Doç. Gönül YILMAZKURT**

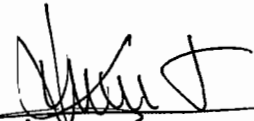
Ankara – 2006

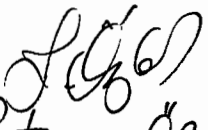
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Enstitünüzün, El Sanatları Programı Ana Sanat Dalı Nakış Bölümü, 032860412 numaralı Nuray CANTÜRK'e ait "Halk Eğitim Merkezlerinin Makine Nakışında Toplumsal İşlevleri" adlı çalışma jürimiz tarafından

.....
Ana Sanat Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)
Başkan Prof. Dr. Zehide Iner.....
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

(İmza)
Üye Yrd. Doç. Gönül YILMAZKURT.....
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı (Danışman)

(İmza)
Üye Prof. Fatma Özcan.....
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

ÖZET

Eğitim ; Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Okullarda, işyerlerinde yapılan eğitim amaçlıdır, planlıdır ve kasıtlıdır.

Eğitim, kısaca davranış değiştirme sürecidir. 19.y.y. eğitim eski kuşakların yeni kuşaklar üzerinde bir amaca yönelik davranış değiştirmeye yarayan eylemler olarak ele alınıyordu. Çağımızda eğitim doğumdan ölünceye değin sürmektedir. Yaşlıların eğitimi, velilerin eğitimi, ana-baba eğitimi gibi. Bilgi patlamasıyla meslek alanları da yeni bilgiler öğrenmek için sürekli eğitim almaktadır. Bu nedenle eğitim yalnız okulda değil okul dışında da verilmektedir. Ailede, iş yerinde, askerde vb. sürekli eğitim verilmektedir. Literatürde değişik tanımlar yapılmaktadır.

Eğitim, toplumun yaratıcı gücü ve verimini arttıran bireye yeteneklerini geliştirme imkanı veren sosyal adalet ,fırsat ve olanak eşitliği ilkelerini gerçekleştiren en etkili araçtır. Çağımızda eğitim yalnızca bilgi arttırmak değil aynı zamanda yaşam biçimini oluşturmak için yapılan tüm faaliyetleri kapsamaktadır. Bireylere yeteneklerini geliştirmek için ortam eğitimle sağlanır.

Kişisel ve toplumsal gelişim açısından böylesine büyük önem arz eden bir yapılanmanın zaman ve mekan ile sınırlandırılmaması kaçınılmazdır.Belli yaşta ortak özellikleri taşıyan bireylere süreli olarak verilen örgün eğitim, yaş, cinsiyet, eğitim durumu; zaman, mekan sınırı tanımayan yaygın eğitim ile desteklenmeli ve ömür boyu gelişimin devam etmesi sağlanmalıdır.

Bu araştırmanın genel amacı, Halk Eğitim Merkezlerinde düzenlenen merkez ve çevre kurslarının toplumsal ihtiyaçlara cevap verilebilmesi yönünden değerlendirilerek Halk Eğitim Merkezlerinin niteliklerini, eğitim kalitesini, kursiyerlerin yaşam kalitesinde meydana gelen değişiklikleri belirleyerek yaygın eğitim kurumlarının toplumsal işlevlerinin tespit edilmesidir.

Makine nakışı kurslarının teknolojik gelişmelere ayak uyduramadığı ve teknolojik gelişmelerin yaygın eğitim kurumlarında yeterince kullanılmaması problem olarak görülmektedir.

Bu araştırma da Yaygın Eğitim Kurumları içerisinde yer alan Halk Eğitim Merkezlerinin uyguladığı eğitim programları içerisinde yer alan makine nakışı kurslarının, değişen Toplumsal yapıya paralel olarak toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarını karşılama da üstlendiği işlevsel yapının araştırılması değerlendirilmesi ve daha sonra oluşturulacak plan ve programlara aktarılmasından hareketle. Halk Eğitim Merkezleri bünyesinde açılan makine nakışı kurslarının toplumsal işlevleri ve kursların etkinliği araştırılacaktır

Ankara İl Sınırları içerisinde bulunan 16 Halk Eğitim Merkezinden tesadüfi yöntemle seçilecek 3 Halk Eğitim Merkezinde açılan 3 merkez ve 7 çevre kursunun araştırma kapsamına alınarak kursiyerlerin öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri değerlendirilecektir.

Bu konu için önce ilgili Literatür taranacak, ve yapılmış olan araştırmalar incelenecektir. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket taslağı uzman ve uygulayıcılardan oluşan bir gruba uygulanacak görüşleri alınacak ve gerekli düzeltmeler yapılacaktır. Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra son şekli verilen anket araştırmacı tarafından örneklem gurubunu oluşturan öğretmen ,öğrenci ve idarecilere uygulanacaktır.

Anket uygulaması sonucunda elde edilen veriler uygun istatistiki yöntemlerle çözümlenerek elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacının düşüncelerini de içeren sonuç ve öneriler sunulacaktır.

Son olarak araştırmada kullanılan literatürlerin kaynakçaları ve bireylere uygulanan anketlerin birer nüshası ekler bölümünde sunulacaktır.

ABSTRACT

Education is lock for contemporaneousness and it is key for development. It is the intentially generated period of evolution on the behaviour of persons. In schools and in works, the education has an aim and has got plans.

Shortly, education is a duration of behaviour alteration. In 19th century, it was accepted that the education was the actions taken under a purpose by the old generation to change the behaviours of the new generation. In our century, education starts with birth and ends with death. Education of old people, parents, etc. Due to the fast development of the knowledge, the professionals get education in order to learn and reach the new knowledge. Therefore, education is not only given in schools but also out of schools. In family life, at work and in army, etc, education is given continuously. In literature it is defined differently.

The definition of education adapted to the conditions of present-day is that it is the most effective appliance which gives the opportunity to the person increasing creative power of society and efficiency and effectuates the possibility and opportunity of equivalence. In our century, education comprises all activities for not only developping the knowledge, but at the same building up the living style. The opportunity to improve the persons abilities is provided by education.

This kind of constitution which is very important for personal and social development can be limited with the time and locality. The systematic education given for specific time period to people with specific age, common speciality shall be supported with the general education in which age, gender, level of education, time and locality is not limited and the development in whole life shall be provided.

The main purpose of this study is to evaluate the central and topical courses in Public Education Centers from the social needs point of view, eligibility of the Center and quality of education; to specify the alterations in the living quality of

participants and to determine the social function of the general education foundations.

Machine embroidery courses not adapting themselves to the technological developments and not using these developments in the general education foundations is thought as problem.

In this research, functions of machine embroidery courses, which are in the programs of one of the general education foundations, Public Education Centers, in meeting the needs of people and society in parallel to the altering social structure; transfer of these functions to the plans and programs that will be created later; the functions, efficiency and social impacts of machine embroidery courses on social in Public Education Centers will be analyzed and evaluated.

3 central and 7 topical courses which was chosen casually from the 16 Public Education Centers in Ankara city boundary are taken in the scope of this research. The opinions of participants, teachers and administrators will be evaluated.

The literature for this subject will be scanned and the previous studies will be examined. The questionnaire improved by the researcher will be applied to a group comprised of experts and operators and their opinions will be got and the necessary modifications will be done. After modification, the last version of the questionnaire will be applied to the group comprised of teachers, participants and administrators.

The data received after the application of this questionnaire will be evaluated according to suitable statistical methods; results and suggestions will be submitted.

At the end, the references used in literature survey and in this study and one copy of each questionnaire applied to the persons will be annexed to this study.

ÖNSÖZ

Yaygın eğitim kurumlarının etkin ve verimli bir eğitim programı uygulayabilmesi için, toplumun ihtiyaç duyduğu eğitim alanlarının akademik araştırmalar ile belirlenmesi önem taşımaktadır.

Bir toplumun gerek sosyal yaşantısı, gerekse ekonomik faaliyetlerinde çağı yakalayabilmesi; sağlıklı bir entegrasyon sağlayabilmesi için günün şartlarına uygun eğitim modelleri geliştirilmesi; gelişen teknolojinin eğitim birimlerine yansıtılması zorunludur.

Hızla değişen ve gelişen teknoloji, toplumları düzenli ve sürekli bir eğitim politikası izlemeye zorlamaktadır. Örgün eğitim kurumlarında verilen eğitim bu ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Yaygın eğitim kurumları, hem örgün eğitim imkanına ulaşamamış bireylerin, hem de toplumsal yaşantıda gerçekleşen hızlı değişime ayak uydurarak topluma entegre olmak isteyen bireylerin isteklerini karşılamak için gereklidir.

Ülkemizde yaygın eğitim içinde yer alan Halk Eğitim Merkezleri bireylerin sosyal, sanatsal ve mesleki alanda kişisel gelişimlerini sağlayacak kurslar düzenlemektedir. Makine nakışı kursları da bu kurslar içinde yer almaktadır. Ancak bu alanda teknolojik gelişmelerin gerisinde kalınmış olması problem olarak tespit edilmiştir.

Önceleri çeyiz hazırlamak ya da ev ihtiyaçlarını gidermek için gidilen makine nakışı kurslarına artık mesleki beceri kazanarak kalifiye olmak ve iş yaşantısında yer almak amacıyla iştirak edilmektedir. H.E.M.lerinde verilen eğitimin gelişen teknolojiyi takip edememesi bu ihtiyaçlara cevap vermesini engellemektedir.

Bu araştırma da Yaygın Eğitim Kurumları içerisinde yer alan Halk Eğitim Merkezlerinin uyguladığı eğitim programları içerisinde yer alan makine nakışı kurslarının, değişen toplumsal yapıya paralel olarak toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarını karşılama da üstlendiği işlevsel yapının araştırılması, değerlendirilmesi ve daha sonra oluşturulacak plan ve programlara aktarılması amacıyla Halk Eğitim

Merkezleri bünyesinde açılan makine nakışı kurslarının toplumsal işlevleri araştırılacaktır

Yapılan araştırma H.E.M.lerinin toplumsal işlevlerini belirlemeyi, eğitim ve eğitimci niteliklerini incelemeyi hedeflemektedir.

Araştırmanın birinci bölümünde; araştırma konusuyla ilgili olarak genel kapsamda problem,amaç,araştırmanın önemi, sayıltıları ve sınırlılıkları verilmiştir.

İkinci bölümde; kavramsal çerçeve açılarak literatürden elde edilen bilgiler araştırma konusuna göre gruplandırılarak verilmiştir.

Üçüncü bölümde; “yöntem” başlığı altında araştırmanın modeli, evren, örneklem, verilerin toplanması ve çözümü ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Dördüncü bölümde; araştırmanın sonunda elde edilen verilerin çözümü ile ilgili bilgiler tablolastırılmıştır.

Beşinci bölümde; araştırmada elde edilen bulgularla ilgili sonuçlar sunulmuştur.

Araştırmada kullanılan literatür kaynakları kaynakça bölümünde; uygulanan anket örnekleri ekler kısmında verilmiştir.

Bu çalışmayı rahat bir ortamda yapmamı sağlayan aileme, bilgi ve tecrübeleriyle beni yönlendiren ve rehberlik yapan danışman hocam sayın Yrd. Doç. Gönül YILMAZKURT’ a teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLOLAR LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR.....	x

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.1.1. Problem	1
1.1.2. Alt Problemler.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	2
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	2
1.4. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI.....	3
1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	3

BÖLÜM II

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.2. EĞİTİM.....	12
2.2.1. İnfomal Eğitim.....	12
2.2.2. Formal Eğitim.....	12
2.2.2.1. Örgün Eğitim.....	13
2.2.2.2. Yaygın Eğitim.....	13
2.2.2.3. Yaygın Eğitimin Hukuki ve Bilimsel Dayanakları	17

2.2.2.4. Yaygın Eğitimde Görevli Eğitimcilerin Nitelikleri.....	18
2.2.2.5. Yaygın Eğitimde Personel ile İlgili Kararlar	20
2.3. HALK EĞİTİM MERKEZLERİ	
2.3.1.Tanımı.....	21
2.3.2.Tarihçesi.....	22
2.3.3. Halk Eğitim Merkezlerin Görevleri.....	23
2.3.4. Halk Eğitim Merkezlerinin Amaçları.....	24
2.3.5. Halk Eğitiminin İlkeleri.....	25
2.4. TEKNOLOJİK GELİŞMELER.....	27
2.4.1.Teknolojik Gelişmelerin Halk Eğitimine Etkisi.....	27
2.4.2.Teknolojik Gelişmelerin Makine Nakışına Etkisi.....	29
2.4.3.Nakış Makinelerinin Çeşitleri.....	30
2.4.4. Eltronik Nakış Makinelerinin Genel Özellikleri.....	32

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	39
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	39
3.2.1.Evren.....	39
3.2.2.Örneklem.....	39
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	39
3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI.....	40

BÖLÜM IV

4.BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Halk Eğitim Merkezlerinde Kursiyerlere Uygulanan Anketler.....	41
4.2. Halk Eğitim Merkezlerinde Eğitimcilerle Uygulanan Anketler.....	57
4.3. Halk Eğitim Merkezlerinde Yöneticilere Uygulanan Anketler.....	70

BÖLÜM V

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç.....78

5.2. Öneriler.....88

6.KAYNAKÇA.....90

7.EKLER

1- KURSIYERLERE UYGULANAN ANKET ÖRNEĞİ

2- EĞİTMENLERE UYGULANAN ANKET ÖRNEĞİ

3- YÖNETİCİLERE UYGULANAN ANKET ÖRNEĞİ

TABLÖLAR LİSTESİ

- 4.1.1. Bireylerin Yaş Durumları
- 4.1.2. Bireylerin Eğitim Durumları
- 4.1.3. Bireylerin Mesleki Durumları
- 4.1.4. Kurstan Haberdar Olma Şekli
- 4.1.5. Bireylerin Daha Önce Katıldıkları Kurslar
- 4.1.6. H.E.M. Kurslarının Bireylerin Yaşantılarında Yarattığı Değişiklikler
- 4.1.7. H.E.M. Kurslarının İhtiyaçlara Cevap Verebilme Derecesi
- 4.1.8. H.E.M.lerinde Teknolojik Gelişmelerin Takip Edilme Durumu
- 4.1.9. H.E.M.lerinde Kursiyerlerin Kursa Katılım Amaçları
- 4.1.10. Bireylerin Aldıkları Eğitimin Amaçlarına Uygunluğu
- 4.1.11. Kursiyerlerin İsteklerinin Önemsenie Durumu
- 4.1.12. Kursiyerlerin Kurstan Elde Ettikleri Kazanım
- 4.1.13. Bireylerin Becerilerini Değerlendirme Durumları
- 4.1.14. Bireylerin Kurstan Beklentileri
- 4.1.15. H.E.M.lerinde Kursa Devam Ederken Karşılaşılan Zorluklar
- 4.1.16. Bireylerin Kurslara Katılımı Tavsiye Etme Durumu
- 4.2.1. H.E.M.lerinde Kurslara Talep Durum
- 4.2.2. Kurslara Talebin Arttırılabilmesi İçin Yapılacak Değişiklikler
- 4.2.3. H.E.M.leri Kurslarının Tür ve Sayısının Belirlenmesi
- 4.2.4. Kursların Halka Duyurulma Şekli
- 4.2.5. H.E.M.lerinde İstenen Kursların Açılabilme İmkanları
- 4.2.6. H.E.M.lerinin Maddi ve Mesleki Destek İstedikleri Kurumlar
- 4.2.7. H.E.M.lerinde Sanayii Makinelerinin Kullanılma Durumu
- 4.2.8. H.E.M.lerinde sanayi makineleri kullanımının faydalı olur mu?
- 4.2.9. H.E.M.lerinde Eğitimcilerin Yeterliklerinin Belirlenmesi
- 4.2.10. H.E.M.lerinin Amaçları
- 4.2.11. H.E.M.lerinin Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığının Belirlenmesi
- 4.2.12. H.E.M.lerinde Eğitim Gören Kursiyerlerde Beklenen Değişiklikler
- 4.2.13. H.E.M.lerinde Kursiyerlere Sağlanabilecek Destek İmkanları
- 4.2.14. M.E.B.lığından Beklenen Destek İhtiyacı
- 4.3.1. H.E.M.lerinde nakış branşına talep durumunu

- 4.3.2. H.E.M.lerine Yapılabilecek Yeniliklerin Belirlenmesi
- 4.3.3. H.E.M.lerinde Nakış Alanında İmkanların Yeterliliği
- 4.3.4. Eğitimcilerin Teknolojik Gelişmeleri Takip Durumları
- 4.3.5. Eğitimcilerin Kendilerini Geliştirmek İçin Yaptıkları Faaliyetler
- 4.3.6. Bireylerin Edindikleri Beceriden Para Kazanma Durumları
- 4.3.7. H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Hayatındaki Değişimler
- 4.3.8. H.E.M.lerinde Bireylerin Becerileri Nasıl Değerlendirilebilir?
- 4.3.9. H.E.M.lerinin Amaçları
- 4.3.10. H.E.M.lerinin Amacına Ulaşma Derecesi
- 4.3.11. H.E.M.lerinde Teknolojik Gelişmelerin Takibi
- 4.3.12. H.E.M.lerinde Teknolojik Gelişmelerin Verimliliğe Katkısı

KISALTMALAR

A.g.e.	: Adı geçen eser.
F	: Frekans
H.E.M.	: Halk Eğitim Merkezi.
Kull.	: Kullanılan
Mak.	: Makine
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
Nak	: Nakış

BÖLÜM I

1- GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

Yaygın Eğitim kurumlarının makine nakışlarında teknolojik gelişmelerin gerisinde kalması ve toplumsal işlevlerini yerine getirmekte yetersiz kalması problem olarak saptanmıştır.

1.1.1. Problem

Yaygın eğitim kurumları, makine nakışlarında toplumsal işlevlerini yerine getirmekte yetersiz kalmaktadır.

1.1.2. Alt Problemler

- H.E.M.leri teknolojik gelişmeleri takip edememektedir.
- H.E.M.leri kursiyerlerin ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalmaktadır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI :

Bu araştırmanın genel amacı Halk Eğitim Merkezlerinde düzenlenen kursların toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilmesi yönünden değerlendirilerek aşağıdaki sorulara cevap bulunabilmesidir.

- * Halk Eğitim Merkezlerinin öğretmen ve öğrenci nitelikleri nasıldır?
- * Halk Eğitim Merkezlerinde verilen eğitim kalitesi yeterlidir? Eğitim kalitesinin artırılabilmesi için neler yapılabilir?
- * Halk Eğitim Merkezlerinde eğitim görmüş bireylerin yaşam kalitesinde ne gibi değişiklikler olmaktadır?
- * Halk Eğitim Merkezlerinde eğitim gören bireyin yaşam kalitesinin artırılabilmesi için neler yapılabilir?

* Eğitimin amacı nedir. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarının toplumsal işlevleri nelerdir?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ:

Toplumların varlığının devamı ve bireylerin kaliteli bir yaşam sürebilmeleri için eğitim şarttır. Eğitim, canlı ve sürekli değişen bir yapıya sahiptir. Değişen toplumsal yapıya paralel olarak eğitim ihtiyacı ve eğitim kalitesi de değişmektedir.

“Sosyal gruplar ve bireyler arasında açılan mesafe zamanımızın en büyük ahlak sorunudur. Çağımızda ülkeler arasında gittikçe sıklaşan karşılıklı bağlar ve artan insan ihtiyaçları nedeniyle eğitim zorunludur ve dünya barışının ön- koşuludur.

Bu eşitsizlik aynı zamanda bilginin eşit olmayan dağılımından kaynaklanmaktadır. Bu sorun, sadece mevcut eğitim olanaklarının genişletilmesi ile çözüme kavuşturulamaz. Tecrübe gösteriyor ki toplumların çoğunda eğitim olanaklarının arttırılması esasen iyi bir eğitimden geçmiş olanların lehine işlemekte; eğitimden az faydalanmış olanların haklarını aramaları gerekmektedir. Yetişkin eğitimi bu kuralın dışında değildir. Zira en fazla eğitime ihtiyaç olanlar en fazla ihmale uğramaktadır. Bunlar, unutulmuş kitlelerdir.

Birleşmiş Milletler İkinci Gelişme on yılında yetişkin eğitiminin ana görevi, bu unutulmuş kitlelere erişmek ve onlara hizmet vermektir”.(Lowe;1985)

Değişen ve sürekli gelişen toplumsal yaşantıya paralel olarak, bireylerin bilgi ve becerilerinin de değişip, gelişmesi zorunludur. Toplumun ruh sağlığının korunması için bireylerin mutlu olması sağlanmalıdır. Ancak, kendi ihtiyaçlarını karşılayabilen, ekonomik özgürlüğe sahip, içinde bulunduğu çağın yaşam biçimine adapte olabilmiş bireyler sağlıklı ve mutlu yaşayabilir. Yaşam boyu eğitim günümüzde bireyin hem kendini gerçekleştirme hem de teknolojik gelişmelere ayak uydurabilecek mesleki ve teknik beceriyi kazanması açısından önemlidir. Böyle bir gelişim tesadüflere bırakılamaz. Her toplumda bu uyumun sağlanması görevini üstlenen resmi kurumlar vardır. Bizim ülkemizde bu görev yaygın eğitim

kurumlarına verilmiştir.H.E.M.leri de bu görevi yürüten önemli bir yaygın eğitim kurumudur.

Bu kurumun toplumsal değişime ayak uydurup uyduramadığının tespiti, makine nakışında teknolojik gelişmelerin takibi ve bireylerin ihtiyaçlarına cevap verebilme derecesinin belirlenebilmesi açısından bu araştırma önemlidir.

1.4. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

1- Ankara İl Sınırları içinde bulunan Halk Eğitim Merkezinde açılan 3 merkez (Elmadağ, Sincan, Yenimahalle) ve bu merkezlere bağlı 7 çevre kursunun araştırma kapsamına alınarak kursiyerlere, öğretmenlere ve yöneticilere uygulanan anketlerden yararlanarak görüşlerinin değerlendirilmesi bu araştırma için yeterlidir.

2- Bu konu içerik açısından, araştırma teknikleri içinde yer alan yöntemlerden anket uygulaması yönetimi ile araştırılmaya uygundur.

3- Anket geliştirme çalışmasında yararlanılan görevliler alanında yeterlidir.

4- Ankete verilen cevaplar doğruyu yansıtır.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma M.E.B. Yaygın Eğitim Kurumlarına bağlı Halk Eğitim Merkezleri makine nakışları kurslarının işlevselliğinin araştırılarak değerlendirilmesi ile sınırlıdır.

Araştırma kapsamına alınan konu , Ankara il sınırları içinde bulunan 16 H.E.M.den tesadüfi olarak belirlenen 3 Halk Eğitim Merkezine (Elmadağ, Sincan, Yenimahalle) bağlı 3 merkez ve bu merkezlere bağlı 7 çevre kursunda görevli olan öğretmenler, kursiyerler ve bu merkezlerin idarecilerine uygulanacak anket ve anket yorumlarının sonucunda araştırmacının önerilerinin sunulması ile sınırlandırılmıştır.

HERKES İÇİN EĞİTİM DÜNYA BEYANNAMESİ

Madde 1 : Temel Öğrenme Gereksinimlerinin Karşılanması:

Her insan çocuk , genç, yetişkin- kendi temel öğrenme gereksinimlerini karşılamak üzere tasarlanmış eğitim olanaklarından yararlanabilmelidir. Bu gereksinimlere, hem temel öğrenme araçlarını (okuma-yazma, sözlü anlatım, rakamsal işlemler ve problem çözme gibi) hem de insanların varlıklarını sürdürmek,ü kapasitelerini sonuna kadar geliştirmek, onurlu bir biçimde yaşamak ve çalışmak, kalkınmaya her anlamda katılmak, yaşam standartlarını yükseltmek , bilgili kararlar vermek ve öğrenmeyi sürdürmek için gerek duydukları temel öğrenmenin içeriğini (bilgi, beceri , değerler ve tavırlar gibi)kapsar,Temel öğrenme gereksinimlerinin kapsamı ve bunların nasıl karşılanacağı, ülkeden ülkeye, kültürden kültüre ve ister istemez de zaman içinde değişiklikler gösterir.

Bu gereksinimlerin karşılanması , her toplumda bireyleri güçlü kılar ve ayrıca bireylere kendi kolektif kültürel, dilsel ve düşünsel miraslarına saygı duyma ve onun üzerinde yapılanma, başkalarının eğitimini geliştirme , toplumsal adalet amacını gerçekleştirme , çevreyi koruma, ortaklaşa olarak kabul edilen insan değerlerin ve insan haklarının zedelenmemesi koşuluyla kendisinininkinden farklı olan toplumsal, politik ve dini sistemlere karşı hoşgörülü olma ve birbirine bağımlı bir dünyada uluslar arası barış ve dayanışma içinde çaba gösterme yönünde bir sorumluluk yükler,

Eğitim alanındaki gelişmenin diğer bir temel amacı da ortak kültürel ve ahlaki değerlerin aktarılması ve zenginleştirilmesidir. Birey ve toplum kimliğini ve kıymetini bu değerlerle kazanır.

Temel eğitim kendi içinde bir amaç olmaktan daha öte bir anlam taşımaktadır. Temel eğitim, ülkelerin daha ileri eğitim ve öğretim düzeylerini ve türlerini, sistemli bir biçime oluşturacakları, yaşam boyu sürecek bir öğrenmenin ve insan gelişiminin temelidir.

Madde 2: Görüş oluşturmak

Herkesin temel öğrenme gereksinimlerini hizmet etmek, mevcut durumlarıyla temel eğitim vaatlerini yenilemekten daha fazlasını gerektirmektedir. Gerekli olan, yürürlükteki uygulamaların en iyisi üzerine inşa edilmekle birlikte, mevcut kaynak düzeylerini , kurumsal yapıları, müfredat ve geleneksel hizmet sistemlerini aşan “ genişletilmiş bir görüş “ oluşturmaktadır. Bugün , bilgi alanında kaydedilen ilerleme ile benzeri görülmemiş bir

iletişim kapasitesi arasındaki yakınlaşmadan kaynaklanan yeni olanaklar söz konusudur. Bunları yaratıcı ve daha etkili kılma konusunda kararlı biçimde ele almak durumundayız. Madde3-7 içinde açıklandığı gibi, genişletilmiş görüş şu noktaları kapsamaktadır.:

- * Erişebilirliğı evrenselleştirmek ve eşitliğı arttırmak ;
- * Öğrenme başarısı üzerine odaklaşmak ;
- * Temel eğıtimin araç ve kapsamını genişletmek ;
- * Öğrenme ortamını zenginleştirmek ;
- * Ortaklıkları güçlendirmek
- * İnsanın ilerlemesi ve güçlenmesine yönelik büyük bir gizilgücün gerçekleşmesi

artan bilgi birikimi ve bu bilgiyi paylaşmanın yeni yollarıyla ilişki kurmaları için insanlara gerekli olan eğıtimin ve dürtünün sağlanmasıyla olanaklıdır.

Madde 3: Erişebilirliğı Evrenselleştirmek Ve Eşitliğı Sağlamak: Temel eğıtım bütün çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağlanmalıdır. Bu amaçla, nitelikli temel eğıtım hizmetleri yaygınlaştırılmalı ve eşitsizlikleri azaltmak için tutarlı önlemler alınmalıdır.

Temel eğıtimin eşitlikçi olması için, bütün çocuklara, gençlere ve yetişkinlere kabul edilebilir bir öğrenme düzeyi sağlama ve bunu sürdürme fırsatı verilmelidir. En acil öncelik kızları ve kadınların eğıtım erişilebilirliğini sağlamak, bu eğıtimin niteliğini yükseltmek ve eğıtım etkin olarak katılımlarını önleyen bütün engelleri kaldırmaktır. Eğıtimde cinsiyete dayalı her türlü klişe kaldırılmalıdır.

Eğıtimde eşitsizlikler kaldırmak üzere etkin bir karar alınmalıdır. Yeterli hizmet sunulmayan gruplar, yoksullar, işçi çocuklar ve sokak çocukları, kırsal alanlarda ya da uzak yerlerde yaşayan nüfus , göçebeler ve göçmen işçiler, yerli halk; etnik azınlıklar ve dil açısından azınlık oluşturanlar; mülteciler, savaş nedeniyle yer değiştirmiş olan ve istila altındaki halklar- öğrenme olanaklarına ulaşma konusunda herhangi bir ayrımla karşılaşmamalıdır.

Özürlülerin öğrenme gereksinimlerini özel bir önemi gerektirmektedir. , her tür özörlünün eğıtım erişilebilirliğinde eşitlik sağlanması için atılacak adımlar eğıtım sisteminin ayrılmaması bir parçası olmalıdır.

Madde 4: Öğrenme Başarısı Üzerinde Odaklaşmak :

Genişletilmiş eğitim olanaklarının – bireysel ve toplumsal açıdan – anlamlı bir gelişmeye dönüşüp dönüşmeyeceği sonuçta, insanların bu olanaklar sayesinde gerçekten öğrenip öğrenmediğine , başka bir deyişle yararlı bilgileri, akıl yürütme yeteneği , beceriler ve değerlerle bütünleştirip bütünleştirmemelerine bağlıdır. Dolayısıyla, temel eğitimin odak noktası, kayıtlı öğrenci sayısı, organize programlar sürekli kalıtım ve diploma gereklerinin yerine getirilmiş olması değil, öğrenmenin gerçek başarısı ve sonuçları olmalıdır. Öğrenmede başarı sağlamak ve öğrenenlerin gizilgüçlerini sonuna kadar kullanmalarına olanak vermek için etkin bir katılımcı yaklaşımlar son derecede önemlidir. Dolayısıyla, eğitim programlarını da öğrenme başarısı için kabul edilen edilebilir tanımlar yapmak ve öğrenme başarısını değerlendirmek için kullanılan sistemleri geliştirip uygulamak gerekmektedir.

Madde 5 : Temel Eğitim Araçlarını Ve Kapsamını Genişletmek :

Çocukların , gençlerin ve yetişkinlerin temel öğrenme gereksinimlerinin çeşitliliği, karmaşıklığı ve değişken yapısı, temel eğitimin kapsamının, aşağıdaki bileşikleri içerecek biçimde, genişletilmesini ve sürekli olarak yeniden tanımlanması gerektirmektedir.

Öğrenme doğumla başlar, Bu da bebek bakımı ve insanın erken eğitimini gerekli kılar. Bunlar , duruma göre , aileleri , toplulukları kapsayan düzenlemeler yoluyla olabileceği gibi , kurumsal programlar yoluyla da sağlanabilir.

Çocuklara ailenin dışında temel eğitim vermede kullanılan başlıca sistem ilkokullardır. İlköğretim evrensel olmalı, bütün çocukların temel öğrenme gereksinimlerinin karşılanması sağlanmalı ve toplumun kültürünü , gereksinmelerini ve fırsatlarını dikkate almalıdır. Okullarda uygulanan öğrenme standartlarına eşit standartlar tutturulması ve yeterince desteklenmesi kuşkuyla, örgün eğitime katılma olanağı sınırlı olan ya da hiç olmayan çocukların temel öğrenme gereksinmelerinin karşılanmasında destekleyip alternatif programlardan yararlanılabilir.

Bilgi , iletişim ve toplumsal hareketin yararlandığı her türlü araç ve kanalla, temel bilginin ulaştırılması ve insanların toplumsal konularda bilgilendirilip eğitilmesi amacıyla kullanılmalıdır. Geleneksel araçları yanı sıra kütüphaneler, televizyon, radyo ve diğer kitle iletişim araçları bütün olanakları herkesin temel öğrenme gereksinmelerinin karşılanması amacıyla harekete geçirebilir.

Bu bileşenler bütüncül tamamlayıcı birbirinin güçlendiren karşılaştırılabilir standartlara sahip bir siste oluşturulmalı ve yaşam boyu süren bir öğrenme süreci için fırsatlar bunu geliştirmeye katkıda bulunmalıdır.

Madde 6: Öğrenme Ortamını Zenginleştirme

Öğrenmede tek başına gerçekleşemez. Bu nedenle , toplumlar, öğrenmekte olan herkesin eğitime etkin olarak katılması ve yaralanması için gerekli olan beslenme, sağlık ve genel fiziksel ve duygusal desteğe sahip olmasını sağlamalıdır. Çocukların öğrenme ortamını genişletecek bilgi ve beceriler yetişkinler için hazırlanan öğrenme programlamalarıyla bütünleştirilmelidir. Çocukların öğrenme ortamını genişletecek bilgi ve beceriler yetişkinler için hazırlanan öğrenme programlarıyla bütünleştirilmelidir. Çocukların ve ailelerinin ya da bakıcılarının eğitimi birbirinin karşılıklı olarak destekleyen olgulardır ve herkes içi sıcak ve canlı öğrenme ortamı yaratmada bu karşılıklı etkileşimlerden yararlanılabilir.

Madde 7: Ortaklıkları Güçlendirmek :

Ulusal, bölgesel ve yerel eğitim yetkililerinin birici görevi , herkes için temel eğitim sağlamaktır; ancak bu görevin gerektirdiği bütün insani , mali ya da örgütsel koşulları sağlamaları , onlarda beklenmemelidir. Bütün düzeylerde yeni ya da yeniden canlandırılmış ortaklıklar gerekli olacaktır. Bunlar; öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer eğitim personelinin özel rolü olduğu kabulüyle eğitimin bütün alt sektörleri ve biçimleri arasında ortaklıklar ; planlama, finansman emek , iletişim ve diğer toplumsal sektörleri içeren devlet kuruluşlarıyla eğitim arasındaki ortaklıklar ; resmi ve resmi olmayan kurumlar özel sektör , yerel toplumlar , dini gruplar ve aileler arasındaki ortaklıklardır. Önemle kavranması gereken bir olgu da ailelerin ve öğretmenlerin üstlendikleri rolün yaşamsal bir önem taşıdığıdır. Bu bağlamda herke için eğitimin uygulanmasında belirleyici bir etmen olarak öğretmenlerin hizmet süreleri ve koşulları ile statüleri, bütün ülkeler , ILO/UNESCO öğretmenlerin statüsüne ilişkin tavsiye (1996) ye uygun olarak geliştirilmelidir. Gerçek ortaklıklar, temel eğitim programların planlamasına , uygulanması, işletilmesine ve değerlendirilmesine katkıda bulunacaktır.

Madde 8: Destekleyici Bir Politika İçeriği Geliştirmek :

Bireyin ve toplumunun geliştirilmesinde temel eğitimin tam olarak sağlanması ve kullanılmasını olanaklı kılmak için toplumsal, kültürel, ekonomik sektörler arasında destekleyici politikalara gerek vardır. Herkes için temel eğitim sağlanması, uygun parasal

önlemlerle desteklenen bir eğitim politikasının ilişkin reformlar ve sağlamlaştırılmış kurumlara güçlendirilme politik vaatlere ve politik iradeye ağıldır. Uygun ekonomi , ticaret , emek, istihdam v e sağlık politikaları, öğrenenlerin toplumsal gelişme konusundaki dürtülerini katkıların geliştirecektir.

Ayrıca toplumların temel eğitim için güçlü bir entelektüel ve bilimsel bir çevre sağlamaları da gereklidir. Bunun yolu da yüksek eğitimi düzeyini yükseltmek ve bilimsel araştırmaları geliştirmekten geçmektedir. Eğitimin her düzeyinde çağdaş teknolojik ve bilimsel verilerle yakın bir ilişki sağlanmalıdır.

Madde 9: Kaynakların Harekete Geçirilmesi

Herkesin temel öğrenme gereksinmesi geçmişte olduğundan daha geniş kapsamlı olarak karşılanacaksa, mevcut ve yeni mali kaynakların – kamu , özel ve gönüllü – harekete geçirilmesi zorunlu olacaktır. Temel eğitim için ayrılan zaman, enerji ve paranın insana ve ülkenin geleceğine yapılabilecek en kapsamlı yatırım olduğu düşününce toplumun bütün kesinlerinin bu alanda bir katkıda bulabileceği açıktır.

Kamu sektörün desteğini genişletmek demek, ulusal kaynaklardan pay almayı bekleyen alanlar içine önemli bir yer tutmakla birlikte eğitimin yegane öge olmadığının bilincinde olarak temel eğitim hizmetine ayrılan mutlak ve oransal payları arttırarak devletin insan gelişiminden sorumlu tüm organlarının kaynaklarına geniş ve kapsamlı destek sağlamak demektir. Varolan eğitimin kaynakları ve programlarının yeterliliği arttırma hedefleyen ciddi çabalar, daha fazla kaynak üreteceği gibi yeni kaynakları da kendine çekebilecektir.

Temel öğrenme gereksinmelerinin karşılanması için saptanan görevin aciliyeti sektörler arasında kaynakların yeniden dağılımını gerekli kılabilir, örneğin askeri harcamalardan eğitim harcamalarına bir kaynak aktarımı gerekebilir. Hepsinden öte, yapısal düzenlemelere girişmiş ve ciddi bir dış borç yüküyle karşı karşıya bulunan ülkelerde , temel eğitim konusunda özel önlemler gerekecektir.

Eğitim , bugün , her zamankinden daha çok , toplumsal, kültürel ve ekonomik tasarının temel bir boyutu olarak görülmek zorundadır.

Madde 10: Uluslar arası Dayanışmanın Güçlendirilmesi

Temel öğrenme gereksinmelerinin karşılanması , ortak ve evrensel bir insani sorumluluk alanıdır. Mevcut ekonomik eşitsizlikleri düzeltmek için uluslararası bir dayanışma sağlanması,eşitlikçi, adil ekonomik ilişkilerin kurulması gereklidir. Etkili eğitim politikaları

ve programlarının tasarlanması için, bütün ulusların sahip olduğu ve diğerk uluslarla paylaşılması gereken değerkli bilgi ve deney birikiminden yararlanılmalıdır.

Temel eğitim için ayrılan kaynaklarda önemli ve uzun dönemli artışlar gereklidir. Dünya toplumu, hükümetler arası kurum ve kuruluşlar dahil , bazı ülkelerin herkes için eğitim amacına ulaşmasını engelleyen sıkıntıları hafifletme konusunda acil bir sorumluluk altındadır. Bu da , en yoksul ülkelerin ulusal bütçelerini genişletmelerine yada ağır borç yüklerini hafifletmelerine yardımcı olarak önlemlerin benimsenmesi anlamına gelmektedir. Borç verenle ve alanlar bu yükü hafifletecek yenilikçi eşitlikçi formül aramalıdır. Çünkü gelişmekte olan bir çok ülkenin eğitim ve diğerk temel gereksinimlerini etkili bir biçimde karşılayabilmesi, borçla ilgili sorunlara çözümle bulmasıyla büyük ölçüde kolaylaşacaktır. Yetişkinler ve çocukların her alandaki temel öğrenme gereksinimlerini karşılanmalıdır. Az gelişmiş ve düşük gelirli ülkelerin, 1990’larda temel eğitimi desteklemeyi amaçlayan uluslararası yardımlarda bu ülkelere öncelik tanımayı gerektiren özel gereksinimler vardır.

Bütün uluslar , çelişki ve çekişmeleri çözümleme , askeri işgalleri sona erdirmek ve vatanından ayrı düşmüş nüfusu iskan etmek ya da kendi ülkelerini dönmelerini kolaylaştırmak ve temel öğrenme gereksinimlerinin karşılanması için de işbirliği yapmak zorundadır. Her insanın çocuğun ve yetişkinin, bu Beyannamenin amaçlarından yararlanabilmesine olanak verecek koşullar, ancak, kararlı ve barışçıl bir ortamda yaratılabilir.

BÖLÜM II

2- LİTERATÜRDEN ELDE EDİLEN BİLGİLER

2.1.KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Halk Eğitim Merkezleri ile ilgili daha önce yapılmış araştırmaların bulguları kısaca özetlenerek verilecektir.

1986 yılında Kocaoğlu tarafından yapılan “Halk Eğitim Merkezlerinde Uygulanan Programlar Üzerine Bir Araştırma” adlı tez çalışmasında kurs programları, konu, metot, donanım ve süre açısından yeterlilikleri araştırılmıştır.

Araştırma evrenini Ankara İlinde bulunan Yenimahalle,Çankaya, Altındağ, 7. Akşam ve 9. Akşam Sanat Okulları çalışanları ve kursiyerleri oluşturmaktadır.

Halk Eğitim Merkezi çalışanları ve kursiyerlerine konu ile ilgili anketler uygulanmıştır. Anketlere alınan cevapların sonucunda uygulanan programlar genel olarak verimli bulunmuş, daha yeterli hale gelmesi için öneriler sunulmuştur.

1997 yılın da Çetin tarafından yapılan “Ankara İli Merkez İlçelerindeki Halk Eğitim Merkezlerinde Görevli Eğitici Personelin Yetişkin Eğitimcisi Olarak Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması” adlı tezinde yetişkin eğitimi yönünden öğretmenlerin yeterlikleri araştırılmıştır.

Araştırmanın evrenini Ankara İli Halk Eğitim Merkezinde çalışan öğretmenler ve kursiyerler oluşturmaktadır. Halk Eğitim Merkezinde görevli usta öğreticiler ve kadrolu öğretmenlerin eğitimci nitelikleri karşılaştırılmıştır.Eğitmen ve kursiyerlere uygulanan anketler sonucunda eğitim kalitesinde önemli farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Usta öğreticilerin özellikle yetişkin eğitiminde önemli eksikleri saptanmış ve bu konunun çözümüne ilişkin öneriler sunulmuştur.

2001 yılında Arslan tarafından yapılan “Halk Eğitim Merkezlerinde Sanat Eğitimi ve Bir Program Önerisi” adlı yüksek lisans araştırmasında Halk Eğitim Merkezlerinde sanat eğitiminin yeri ve önemi araştırılmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda sanat eğitimi ile ilgili yaratıcılık geliştirmeye yönelik eğitim verilmediği saptanmıştır. Bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik verilen eğitimin kalitesinin yükseltilmesi yönünde öneriler getirilmiş ve çeşitli ülkelerde verilen eğitim programları araştırılarak bir program önerisi sunulmuştur.

2002 yılında Yayla tarafından yapılan “Ücretli Usta Öğreticilerin Yetişkin Eğitimi Açısından Yeterlilik Düzeyleri” adlı yüksek lisans tezinde, konu ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. Araştırmanın evrenini Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde görev yapmakta olan müdür, rehber öğretmen ve usta öğreticiler oluşturmuştur.

Araştırmada öğretmenlerin yetişkin eğitimi açısından yeterlilik düzeyleri uygulanan anketler vasıtasıyla incelenmiştir. Bu araştırma sonucunda; ülkemizde yetişkin eğitimi uygulamalarını yürüten personelin yetişkin eğitimi yeterliliklerini geliştirmeye yönelik bir program modeli geliştirilerek bu modelin pilot merkezlerde uygulanması, daha sonra değerlendirilerek yaygınlaştırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

2003 yılında Alabay tarafından yapılan “ Kırıkkale İlinde Halk Eğitim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretmen ve Usta Öğreticilerin Mezun Oldukları Okullar ve Halk Eğitim Merkezi İçerisinde ki Sorunları” adlı tezinde bu merkezlerde çalışan öğretmenler ile usta öğretmenlerin yeterlilikleri ve karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir.

Araştırma evrenini Kırıkkale Halk Eğitim Merkezi ve bu merkezde görevli öğretmenler ile usta öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada Öğretmen ve usta öğretmenlere 5’li likert ölçeği ile hazırlanmış anketler uygulanmıştır.

Sonuç olarak kursların nitelikleri genel anlamda yeterli görülmüş ancak usta öğreticilerle kadrolu öğretmenler arasında uyum sorunu saptanmış, tespit edilen aksaklıklara yönelik öneriler sunulmuştur.

2005 yılında Durgut tarafından yapılan “ Ankara İli Halk Eğitim Merkezinde Üretilen Kilimlerin Niteliği ve Kilim Dokumacılığı Öğretim Program Tasarısı Geliştirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde üretilen kilimlerin renk uyumu, motif orijinalliği, kompozisyon, teknik özellikler belirlenerek ürünlerin nitelikleri incelenmiştir.

Bunlardan başka, Halk Eğitim Merkezlerinde çeşitli alanlarda açılan kurslarda (kuaförlük ve cilt bakımı, nakış, giyim v.b.) verilen eğitimin teknik yeterliği ile ilgili yüksek lisans tez araştırmaları yapılmış ve öneriler sunulmuştur.

2.2. EĞİTİM

Eğitim , bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişim meydana getirme sürecidir. Okullarda, işyerinde yapılan eğitim amaçlıdır. Planlıdır., kasıtlıdır. Üretime, yaratıcılığa dönüktür. Tüm bu tanımlarda ortak noktalar;

- * Eğitim süreci belli bir amaca yöneliktir.
- * Eğitim bir değişme sürecidir.
- * Değiştirilecek olan insan davranışlarıdır.
- * Eğitim süreci sonunda davranış değişikliği istendik yönde olmalıdır.
- * Eğitim sürecinin temelinde etkileşim vardır.
- * Etkili eğitim için ortam ,yöntem ve araçlar uygun olmalıdır.
- * Eğitim sürecinde eğitici etkili bir rol üstlenmelidir.(Türkoğlu;1997,1-3)

Eğitim, toplumun yaratıcı gücü ve verimini artıran , bireye yeteneklerini geliştirme imkanı veren, sosyal adalet, fırsat ve olanak eşitliği ilkelerini gerçekleştiren en etkili araçtır. Çağımızda eğitim yalnızca bilgi aktarmak değil aynı zamanda yaşam biçimini oluşturmak için yapılan tüm faaliyetleri kapsamaktadır. Bireylere yeteneklerini geliştirmek için ortam eğitim ile sağlanır. Bu ortamda

bireyler birbirlerinin haklarına saygı göstermeyi öğrenirler, uzlaşmayı benimser ve demokratik olarak yaşamayı öğrenirler. Eğitim sürecine giren bireylerde değişikliğin istendik yönde olması beklenir. (Türkoğlu; 1997,1-2-3)

Sözlük anlamı olarak eğitim;belli bir konuda bir bilgi ve bilim dalında yetiştirme ve eğitim işidir.(T.D.K; 1992,435) Günümüzde ise Ertürk tarafından yapılan eğitim tanımı, eğitimcilerin çoğu tarafından benimsenmektedir. Bu tanıma göre; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. (Ertürk ;1994;12)

Kişi olgunlaşma düzeyine göre yapılacak araştırma ve alabileceği etki ve teknikler doğrultusunda, zekası ve yapacağı etkiler yardımı ile istenilen yöne yönetilirse ‘Eğitim’ görmüş olur. (Binbaşıoğlu;1990,31)

Büyük ölçüde uygulamalı bir bilim olan eğitim bir çok bilim alanı ile etkileşim içindedir. Eğitim toplumsal bir kurum olduğu için sosyoloji;birey ve bireyin davranışları ile uğraştığı için psikoloji; ekonomik bir yatırım olduğu için ekonomi ile yakından ilişkilidir.(Erden, Akman;1997;14)

Diğer bazı yazarlara göre ise eğitim ;

Eğitim kısaca davranış değiştirme sürecidir. Eğitilen bireyin davranışı değişir. 19.y.y eğitim “eski kuşakların yeni kuşaklar üzerinde bir amaca yönelik davranış değiştirmeye yönelik eylemler” olarak ele alınıyordu. Çağımızda eğitim doğumdan ölünceye değin sürmektedir. Yaşlıların eğitimi, velilerin eğitimi, ana-baba eğitimi gibi. Bilgi patlamasıyla meslek alanları da yeni bilgiler öğrenmek için sürekli eğitim almaktadır. Bu nedenle eğitim yalnız okulda değil okul dışında da verilmektedir. Ailede, iş yerinde, askerde vb. sürekli eğitim verilmektedir. Literatürde değişik tanımlar yapılmaktadır.

Eğitim bireyde olumlu davranışlar kazandırmak bir mesleğin bilgi beceri ve tekniklerini öğretmek, üretken kılmaktır.

Eğitim sürecine giren bireyde değişikliğin istenilen yönde olması beklenir. (Türkoğlu:1997,1,2,3)

Eğitim kişinin içinde bulunduğu toplumda geçerli olan ve olumlu değer taşıyan yeteneklerini, tutumlarını ve diğer davranış şekillerini geliştirmesini sağlayan süreçlerin tümüdür. Counts'a göre eğitimin amacı; bireyin çevre koşulları ile başarılı biçimde etkileşimde bulunma yeteneği geliştirmektir.(Binbaşıoğlu;1990,18)

Eğitim ve öğrenme, çalışma sonucu kişinin geliştirdiği yeti ve yeteneklerle toplum tarafından benimsenen davranış geliştirme süreçlerinin tümüdür.

Kişinin olgunlaşma düzeyine göre yapılacak araştırma ve alabileceği etki ve teknikler doğrultusunda zekası ve yapacağı etkiler yardımıyla istenilen yöne yönetilirse eğitim görmüş olur. (Binbaşıoğlu;1990,31)

Eğitim bireyin gelişim ve öğrenme özellikleri hakkında bilgiyi psikolojinin bulgularından almaktadır. Psikolojinin incelediği insan davranışlarının gelişimi ve oluşumunu etkileyen faktörlere ilişkin bilgiyi alıp eğitim durumlarında kullanır.(Yeşilyaprak 2002,15)

2.2.1. İnfomal Eğitim

Formal eğitimin aksine planlı programlı ve düzenli olmayan, yaşam içinde kendiliğinden oluşan, (Evde , sokakta, işyerinde v.b) gelişigüzel ve rastlantısal bir eğitim türüdür. Kişi karşılaştığı durum ve içinde bulunduğu grubun üyeleri ile etkileşimde bulundukça farkında olmadan yeni bir şeyler öğrenir. Bireyler toplumsal değerleri normları ve yaptırımları kuşaktan kuşağa aktarılan atasözü, deyim, mani v.b sözlü kültür ürünlerini büyük ölçüde, informal eğitim yoluyla ailelerinden , arkadaş gurubundan ve çevrelerinden edinirler.(Fidan-Erden ; a g e 66)

2.2.2. Formal Eğitim

Önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde, planı ve amaçlı olarak,bireylerin yaşantılarında istendik değişimler oluşturmak amacıyla, öğretim

yoluyla yapılan eğitime “resmi eğitim” denir. Örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki boyutu vardır. (Erken;1995,70)

2.2.2.1. Örgün Eğitim

Belli yaş grubundaki bireylere, ilgili eğitim sisteminin amaçlarına uygun olarak hazırlanmış eğitim programları aracılığıyla verilen planlı, programlı ve okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Okul öncesi eğitim, ilköğretim, lise ve yüksek öğretimi içine alır.(Erken;1995,70)

2.2.2.2. Yaygın Eğitim

Yetişkin eğitimi, bireyin kendisine uygun gelen zamanda ve uygun şartlar altında ciddi bir öğrenme çabası için rehberlik ve destek görmesidir (Erken;1995,70)

Mesleki ve teknik eğitimin tarihi, bireyin çalışmayı öğrenme çabasıyla aynıdır. İşin birey yaşamında önemli bir yeri vardır. İş, bireyin sürekli olarak artan istek ve ihtiyaçlarını karşılama aracı olmuştur. Eğitim ile iş arasındaki ilişkiler ise ilk çağlardan başlayarak günümüze kadar yeni boyutlar kazanarak gelişmeye devam etmiştir.(Doğan ;1993,358)

Günden güne hızla ilerleyen bilim ve teknoloji toplumun yapısında sürekli değişiklikler meydana getirmektedir. 21. yüzyıl içerisinde dünyanın dört bir yanında varolan kalkınmış ve kalkınmakta olan ülkeler gelişimlerini devam ettirebilmek için ihtiyaç duyulan insan gücünün yetiştirilmesinde eğitimin önemini kavramışlardır.

Ekonomik , toplumsal ve kültürel yaşamda görülen yenileşmeler bir yandan eğitime konu olabilecek istek ve ihtiyaçları arttırmakta bir yandan da eğitimi yaşam boyu doyurulması gereken bir ihtiyaç haline getirmektedir(Miser;1993,36-49) Bu nedenle, örgün eğitimin yanında veya dışında yetişkinler için düzenlenen yaygın eğitim faaliyetleri diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de hızla yaygınlaşmaktadır. (Duman;1997,4-8)

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) yaygın eğitimin yetişkin eğitimi ağırlıklı olduğunu ifade eden şöyle bir tanımlama yapmaktadır.

‘Yetişkin eğitimi zorunlu eğitim çağından çıkmış ve asıl uğraşısı artık okula gitmek olmayan kimselerin, hayatlarının herhangi bir aşamasında duyacakları öğrenme ihtiyacını veya ilgiyi tatmin etmek üzere özellikle düzenlenen faaliyetleri yada programları kapsar. Bu programların içine, mesleki eğitim dışındaki eğitim, meslek eğitimi, genel eğitim, biçimsel nitelik taşıyan ve taşımayan öğrenme türleri girdiği gibi, ortak sosyal amaçlara yönelik eğitim de girer.(Lowe;1985,23)

Yaygın eğitim her toplum için başvurulmuş ihtiyaç duyulan önemli bir eğitim sistemidir. İnsanlar çeşitli sebeplerle istenilen seviyede örgün eğitimden geçirilmemektedir. Eğitim imkanı bulanlar da gerektiği şekilde bu eğitimden yararlanamamaktadır. Oysa eğitim hayat boyunca devam eden ve toplumun bütün fertlerine yetenekleri ölçüsünde verilmesi gereken bir faaliyettir. Yaygın eğitim yöntemini ve uygulama araçlarını iyi bilmek, bunları yetişkinlerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda toplum yararına kullanmak bu sistemin tutunup benimsenmesini sağlayacaktır. Yaygın eğitim topluma yöneldiği takdirde başarılı olacaktır.(MEB;1992,60)

Her an değişen .ve gelişen toplumsal yapının amaçlara yönelik olarak eğitilebilmesi için eğitim kurumları da bu dinamığa sahip olmalı, değişen toplumsal yapıyı yakından takip ederek bu dinamizmi bünyesinde taşımalıdır. Örgün eğitim içine alınamamış ya da farklı alanlarda bilgi ve becerilerini geliştirerek kendini gerçekleştirme ihtiyacında olan bireylerin eğitilmesini hedefleyen Halk Eğitim Merkezleri bu değişimi daha yakından takip ederek toplumsal dinamiklerle doğru orantılı bir gelişim göstermek zorundadır. İşte bu noktada toplumsal ihtiyaçların belirlenerek daha işlevsel ve nitelikli eğitim programları geliştirilmesinde akademik düzeyde araştırmaların yapılması gerekli ve önemlidir.(Nişancı;1998,19)

Hareket noktası toplumun istek ve ihtiyaçları olan Yaygın Eğitimin Özellikleri şu şekilde özetlenebilir :

- * Zamanla ve yaşla sınırlı değildir. İhtiyaca göre düzenlenir.
- * Yer ile sınırlı değildir. Programları süre ve içerik olarak değişkendir.
- * Metotları değişkendir. Ve eğitim görevleri genellikle mesleki niteliklidir.
- * Uygulamada klasik öğrenci- öğretmen ilişkisi yoktur.
- * Genel eğitimin bir aracı ve sürekli eğitimin yollarından biridir.
- * Düzenli örgün eğitim sistemi dışındaki tüm eğitsel faaliyetleri düzenler ve toplumun tüm üyelerini içine alır.
- * Gönüllülük esasına dayanır ve asıl ilke öğrenmektir.
- * Programlarda merkeziyetçilik yoktur. Ve maliyet her kurs için farklıdır.(Yıldırım;a g e 6-7).

Genel olarak birey açısından eğitimin neden önemli olduğu bilinmekle birlikte yaşamının idamesine yönelik olarak hayatının her aşamasında ihtiyaç duyduğu özellikle mesleki donanımı ve kendi eksikliklerini giderme açısından yaygın eğitimin önemi daha da önem kazanmaktadır. Bu bağlamda gereksinimlere cevap verebilecek eğitim kurumları desteklenmelidir. (Lowe ;a g e ,6-7)

2.2.2.3.Yaygın Eğitimin Hukuki ve Bilimsel Dayanakları

- * T.C Anayasası
- * 1739 sayılı milli eğitim temel kanunu,
- * 3797 sayılı milli eğitim bakanlığı teşkilat görevleri hakkındaki kanununu
- * 3308 sayılı çıraklı ve meslek eğitim kanunu
- * 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim kanunu,
- * 2841 sayılı zorunlu ilköğretim çağı dışında kalmış okuma yazma bilmeyen vatandaşlar okur yazar duruma getirilmesi ve bunlara ilkokul düzeyinde eğitim öğretim yaptırılması hakkında kanunu
- * 657 sayılı devlet memurları kanunu
- * Çeşitli meslek alanları ile bazı bakanlık kurum ve kuruluşların kuruluş teşkilat ve görevlerine dair kanun hükmünde kararnameler,
- * Hükümet programları,
- * Kalkınma planları
- * İcra Planları
- * Şura kararları

- * Yönetmelikler
- * Komisyon raporları (Yıldırım; a.g.e17)

T.C Anayasanın 27. Maddesinde ‘herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme , açıklama yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir’ denir. 42 maddesinde ise ‘Kimse Eğitim ve öğrenim Hakkından yoksun bırakılmaz ‘ denir (MEB ;1996,11-15)

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 40. Maddesinde,Yaygın Eğitim Kapsamı amaç ve Görevleri Belirtilmiştir. 41. maddesinde Kuruluşu 42. Maddesinde de, Koordinasyonu anlatılmıştır. (MEB ;a g e ; madde 40-41)

2.2.2.4. Halk Eğitimde Görev Alacak Eğitimcilerin Nitelikleri

Halk eğitim kurumlarında farklı eğitim düzeyinde öğretmenlerin görevlendirilmesi, nakış kurslarında gerek tekniğin uygulanmasını; gerekse yetişkin eğitimi ile ilgili bilgi eksikliği nedeniyle eğitim kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Önceleri belli bir süre kursa katılıp sertifika almış olan kursiyerlere öğretmenlik görevi verilmesi, özellikle taşrada öğretmen sıkıntısı nedeniyle gereklilik arz ediyordu. Ancak günümüzde nakış alanında, yeterli sayıda üniversite mezunu, formasyon eğitimi almış, ataması yapılmayan öğretmen adayı vardır. Bir tarafta ilkokul mezunları öğretmenlik yaparken diğer yanda üniversite mezunları işsiz kalmaktadır. Hem bilgi ve beceri kaybının önlenmesi hem de kurslarda verimin arttırılabilmesi için gerekli atamaların yapılması ya da sözleşmeli personel alımında üniversite mezunu olma şartı aranması gereklidir.

Yaygın eğitimde görev alacak yetişkin eğitimcisini üç ayrı bölümde incelemek mümkündür.(Lowe,1985,156):

Birincisi bir yaygın eğitim hizmetinde tam zamanlı olarak çalışan ve bunu sürekli bir meslek olarak seçmiş kimselerdir.

İkincisi örgün eğitim hizmetlerinde tam zamanlı olarak çalışan zamanının belirli bir kısmını yaygın eğitim hizmetlerine ayıranlardır.

Üçüncüsü ise tamamıyla yarı zamanlı olarak görevlendirilenlerdir. Bu gruptakiler ücretle çalışanlar ile gönüllü çalışmaktan haz duyanlar olmak üzere ikiye ayrılabilir.

Yaygın eğitim faaliyetlerinde yetişkin eğitimi ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için mesai saatleri dışında uygulanan kursların, tam gün çalışan eğitici kadro ile karşılanması ekonomik yönden zorlayıcı olmaktadır. Aynı zamanda yaygın eğitimin ilgilendiği konular bir alandan diğerlerine kaymaktadır ve ilgilenen konular sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara göre belirlenmektedir. Bütün bu konular hakkında uzman bir kimsenin görevlendirilmesi düşünülemez. Bu sebeple yaygın eğitimin büyük bir bölümünü ek görevli eğitimciler yönetme durumundadır. Fakat, ek görevli eğitimciler yanında uzman eğitimci kadrosuna ihtiyaç bulunmaktadır. Uzman yetişkin eğitimcileri yetiştirmedeği sürece yetişkin eğitimi çalışmalarından amaçlanan faydanın sağlanması zorlaşmaktadır.(Lowe;1985)

Tam zamanlı yetişkin eğitimcisinin başarılı olabilmesi, onun kişisel yetenekleri ile yüksek seviyede uzmanlık bilgisine sahip iyi yetişmiş bir meslek adamı olmasına bağlıdır. Bu niteliklere sahip bir kimseden programları planlaması uygulamaya koyması yönetmesi ve değerlendirmesi beklenir. Ayrıca yaygın eğitim kuruluşlarının ihtiyaç olduğu ek görevli eğitimcileri bulma yetiştirme ve denetleme sorumluluğunu da almak durumundadır. Yaygın eğitim ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında iletişim sağlamakta bu uzmanın görevleri arasındadır

Yaygın eğitimcinin nitelikleri 1972 yılı Tokyo Konferansında kısaca şöyle sıralanmıştır:

- * Sosyal beceriler grup halinde çalışma ve grup etkileşimi hakkında bilgi ve uygulamaya sahip olmalıdır.
- * Başkalarını anlama yeteneğine sahip olmalıdır.
- * Yaptığı hizmetin önemine inanmalı görevine heyecan ve kuvvetle bağlı olmalıdır.

* Öğrenme şartlarını oluşturmak üzere katılanların özel sosyal durumlarını kavrama yeteneğine sahip olmalıdır.

* Yetişkinler her zaman öğrenme ihtiyaçlarını fark edemediklerinden yetişkin eğitimcisi her şeyden önce insanların kendi gelişme potansiyellerinin farkına varmalarını ve güven uyandıracak bir şekilde öğrenmeye yada amaçlı grup faaliyetlerine katılmaları için teşvik edecek bir rol oynamalıdır.(Lowe;1985)

Yukarda sayılan özellikleri bulunan tam zamanlı yetişkin eğitimcisi kadronun yanında özellikle iş öncesi yaygın mesleki eğitim programlarını yürütecek kadrolu meslek öğretmenlerine de ihtiyaç duyulmaktadır. Kısaca özetlemek gerekirse yetişkin eğitimi çalışmalarının verimli bir şekilde yürütülebilmesi için :

- İş öncesi mesleki eğitim programlarını yürütecek kadrolu öğretmenlere,
- Gelişime açık yeni fikir üretme ve yayma, geniş çapta programlar planlama ve bunlar arasında iletişim sağlama ve genel olarak yönetim teşkilatını kullanma ve öğretim düzeyini yükseltme yeteneğine sahip, tam zamanlı uzman bir kadroya ihtiyaç bulunmaktadır.

Yetişkin eğitiminde nitelikli personel konusunda işaret edilen özellikler ve niteliklerin kazandırılmasında çabalar durmamaktadır. Nitekim bu konuda milli eğitim şurasında çok önemli kararlar alınmıştır.

Yaygın eğitim personelinde hizmetin gerektirdiği nitelikler yanında şu hususlarda aranmalıdır:

- * Yeterli bir kültüre ve hayat tecrübesine sahip olmalıdır.
- * Sosyal beceri kazanmış grup çalışmasına alışık olmalıdır.
- * Ana dilini iyi kullanma ve ikna yeteneğine sahip olmalıdır.
- * Görevine bağlı konusuna hakim kısacası profesyonel personel olmak.
- * Geniş bir hayat tecrübesi ve geniş bir kültürü olmalıdır.(Kurt,1981)

2.2.2.5. Yaygın Eğitimde Personel İle İlgili Alınan Kararlardan Bazıları

Gelişme yolundaki memleketimizin ekonomik ve sosyal şartlarına uygun bir yaygın eğitim sisteminin gerektirdiği kadroları, kamu idaresini ve mali sistemini bozmayacak, ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde oluşturmak bir çözüm olarak düşünülmelidir. Bu açıdan, sistem geliştirmede örgün ve yaygın eğitim personeli politikasında ana faktörlerden belli bir sıra ile göz önünde bulundurulmalı sisteme uygun bir strateji geliştirilmeli, eğitim sisteminin tümünü kapsayacak bir teşkilatlanma öngörülmelidir.

Eğitimde personel politikası siyasi iktidarların tutumuna göre değişmemeli kalıcı ve gelişmeye müsait bir devlet politikası şeklinde ele alınmalıdır.

Yaygın eğitime personel yetiştirilmesinde hizmet içi eğitim kurumlarına da önemli görevler düştüğünden bu kurumlar bu alana da yeterli düzeyde hizmet götürmeleri üzerinde durulması gerekiyor.

Yaygın eğitim içinde Halk Eğitim Merkezleri önemli bir yer teşkil etmektedir.(Kurt;2000)

2.3. HALK EĞİTİM MERKEZLERİ

2.3.1.Tanımı

Halk eğitimi , toplumun bütününe hitaben bir eğitim faaliyetidir. Bu yolla toplumun değer sistemi geliştirilir Kültür değerleri topluma mal edilir, ekonomik hayatın gelişmesi sağlanır ve gelişen teknoloji en küçük toplum birimlerine kadar yayılır. Böylece küçük toplum birimleri ile millet topluluğu arasında ahenk ve bütünlük sağlanır. (MEB; Halk Eğitimi Yıllığı, 1960-1970)

Yaygın eğitim, kapsamlı olarak; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden çıkmış bireyler; gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak için örgün eğitimin yanında veya dışında, onların; ilgi istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel

gelişmelerini sağlayıcı nitelikte, çeşitli süre ve düzeylerde yaşam boyu yapılan eğitim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümüdür.(Resmi Gazete;1979)

Halk eğitim merkezleri ise yönetici ve eğitici personeli , açtığı kurs türü ve sayısı, hizmet ettiği alan ve kitle bakımından yaygın eğitim kurumları içinde ilk sırayı alan bir hizmet birimidir(Duman;4-8)

2.3.2.Tarihçesi

Bugünkü anlamda, bilinçli bir halk eğitimi Selçuklu ve Osmanlı Türkleri'nde görülmektedir. Halk eğitimi hareketi Selçukluların ve Osmanlıların yükselme devirlerinde teşkilatı ve sistem olarak en üst seviyesine ulaşmıştır. Ancak bu sayede; Anadolu ve Trakya'nın Türkleşmesi devlet ve memleket idaresinin yerleşmesi ve sosyal yapının oluşması mümkün olmuştur. Bu devletlerin gerileme devresinde ise; halk eğitimi toplum düzeninde etkili bir sistem olmaktan çıkmış,teşkilat dağılmış ilgili kuruluşlar bozulmuştur. Bunun sonucu olarak ; devletin toplumsal , kültürel ve idari düzeni sarsılmış ve bu durum yıkılışı hızlandırıcı bir etken olarak çıkmıştır. Ancak Cumhuriyet yönetimi ile birlikte, bütün hizmetler gibi eğitim, özellikle halk eğitimi de yeniden ele alınmış, düzenlenmiş ve bu günkü görünümünü kazanmıştır.

Eğitimin geniş halk kitlelerine yaygınlaştırılması için 1926'da Milli Eğitim bakanlığı bünyesinde halk eğitimi şubesi kurulmuştur.(Şeren)

Çeşitli nedenlerle hiç okuyamamış veya istediği öğrenim derecesine ulaşamamış olanları bilinmesi gereken temel yurttaşlık bilgileri ile donatmak ,ulusal kültür ve bilinci güçlendirme görevi 1927'de halk dersliklerine verilmiştir.

1928'de Atatürk önderliğinde Millet Mektepleri açılmış ve milyonlarca yurttaşa okuma-yazma ile birlikte temel bilgiler verilmiştir. İnsanların öğrendiklerini unutmamaları ve okuma alışkanlıklarını sürdürmeleri amacıyla halk okuma odaları açılmıştır. 1932 'de kurulan halkevlerinin amacı ise inkılapları yaymak, kökleştirmek ve halkı toplumsal kültürel açılarından geliştirmektir.(Yıldırım;Age,49)

Yaygın eğitim içerisinde sanat eğitime de yer verildiği görülmektedir.

Cumhuriyet öncesi dönemlerde sanat eğitimi daha çok mabetlerde, medrese ve saraylar da usta çırak ilişki ile (bu bir nevi informal eğitimidir) ve genellikle yöneticilerin desteği ile sürdürmüştür. 18 yüzyıldan sonra ise kendi disiplin alanı içerisinde mütalaa edilmiştir. Sanat eğitimi bu döneme kadar batılı anlayıştan farklı olarak ve geleneksel çerçevede sürdürülmüştür. Tazminat ve Meşrutiyet dönemlerinde ise batı etkisinin başladığı görülmektedir.(Özsoy;1996)

Halk eğitimi içerisinde sanatsal programların yer alması daha çok Köy Enstitüleri düşüncesiyle gerçekleşmiştir. Halk evleri ve bunlara kaynaklık eden Enstitüler sanat eğitiminin yaygın bir biçimde verilmesinde etkili olmuşlardır.

1936'da açılan köy eğitim kurslarıyla, köy eğitim ve öğretmenlerine okuldaki görevi yanında halkı eğitmek, yetiştirmek görevi verilmiştir. Ardından,1942'de başlayan Köy Enstitüleri, köyü, köy kökenli önderlerin öncülüğüyle kalkındırmaya yönelik , halk eğitimi alanında etkili bir hareket olmuştur.(Geray;260) Köy Enstitülerinde yalnız eğitimde değil, kültür ve sanat yoluyla ülke sathında toplum dokusuna nüfus edilmeye çalışılmıştır. İş eğitimi ilkelerine dayalı köyün çok yönlü kalkınmasını amaçlayan bu kuruluşlarda sanat çalışmaları büyük önem taşır. Ve eğitimin bütünlüğü içinde en vazgeçilmez parçasıdır.

Halkevleri ve köy enstitülerinde güzel sanatların her dalında sanatçılar yetiştirilmiş ve sanat hareketleri yaratılmıştır. Enstitüler 1947'de kapatılınca kadar Türk eğitimine önemli katkılarda bulunmuştur.(Baytaş;1991)

1938'de köy kadınlarını ev yönetimi, sağlık ve beslenme bilgisi, tarım, giyimi, el sanatları gibi konularda eğitmek üzere geçici köy kadınları kursları ; 1939'da ise köy erkekleri içinde demircilik , marangozluk gibi konularda eğitmek için köy erkek sanat kursları açılmıştır.

1951'de Amerika'dan gelerek Yurdumuzda inceleme yapan bir halk eğitimi uzmanı olan Prof. Watson Dickerman'ın önerisine de uygun olarak ,1952'de Milli Eğitim Bakanlığında 'Halk Eğitimi' bürosu kurulmuştur. 1953'de köy ve kasabalarda

halk okuma odaları, 1956'da ise ilçelerde 'halk Eğitim Merkezleri' açılmaya başlamıştır.

Halk eğitimi hizmetlerinin alanını genişletmek dağınık etkinlikleri teşkilatlanacak bir kuruluşla yönetmek üzere 1960 da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak 'Halk Eğitim Genel Müdürlüğü ' kurulmuştur.

Dağınık şekilde hizmet veren yaygın eğitim,1972'de eğitimde bütünlük ve süreklilik ilkeleri doğrultusunda birleştirilerek güçlü bir Genel Müdürlük haline gelmiştir.

13.12.1983 gün ve 179 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname doğrultusunda Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü ile Çıraklık Eğitimi Genel Müdürlüğü birleştirilerek 'çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü' adını almıştır. (Yıldırım;Age,52)

2.3.3. Halk Eğitim Merkezinin Görevleri

Halk Eğitim Merkezlerinde yaygın eğitimin temel ilkeleri doğrultusunda amaç ve fonksiyonları gerçekleştirmek için:

a- Okuma -yazma , eksik eğitimlerin tamamlanması için sürekli eğitim, yabancı dil ve benzeri etkinlikleri içeren okul dengi programlar,

b- Geleneksel Kültür derlemeleri, sosyal- kültürel eğitim ve etkinlikleri güzel sanatlar, çağdaş bilime uyu, yurttaşlık eğitimi v.b konuları içeren öğretim programı dışı etkinlikler.

c- Meslek öncesi eğitimi, yeni bir meslek edinmeyi çok yönlü iş eğitimini endüstri içinde öğretimi, büro etkinlikleri ile yönetim v.b konuları içeren ekonomik ve teknik programları.

d- Mevsimlere göre tarımsal teknik eğitimi ev ekonomisini, kooperatifçilik ve toplum kooperatifçilik ve toplum kalkınması, çevre sorunları ile doğa korunması v.b konuları içeren kırsal ve toplumsal kalkınma programlar.

e- Turizm , sivil savunma halk sağlığı hizmet içi eğitim ile iş kredi- Pazar bulma gibi konuları içeren diğer programlar, seminer , konferans açık oturum, panel sempozyum, gösteri v.b yöntemlerle uygulanır.

f- Sabit ve gezici kitaplık kurma periyodik yayımlar yayılama eğitim araç gereçleri sağlama ve dağıtma, yörenin öz geçmişine ait olayları tarihi gelişme süreci içinde derleme ve yayınlama yörede yetişmiş ünlü kişilerin biyografilerinin hazırlanma ya da hazırlanmasını özendirme ve destekleme gibi yayın çalışmalarına yer verilir.

g- Ulusal ve yerel bayramlar ile belirli gün ve haftalar çevreye özgü olumlu gelenekler ile kültür değerleri tanıtılır, korunur ve yaşatılır.

k- ihtiyaca göre geziler yarışmalar ve sergiler düzenlenir.

I- Genel eğitim veren okullar, özel dershaneler; tarım- sanayi- hizmet kesimleri ve gönüllü kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliği sağlanır etkinliklere imkanları ölçüsünde katılır.(Kılıç;1981)

2.3.4. Halk Eğitim Merkezlerinin Amaçları

* Yurttaşlara Atatürk devrimlerini, Cumhuriyet esaslarını, hukuk düzenini, demokratik yöntemi tanıtmak, Türk ulusunun insancıl, ulusal, kültürel ve ahlaki değerlerini benimsetmek onların karşılıklı anlayış sevgi, saygı ve hoşgörülük duygularını geliştirmek.

* Yurttaşları bilimsel ve özgür düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik sahibi girişime değer veren topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı ve yaratıcı kişiler olarak yetiştirmek.

* Yurttaşlara ilgi, eğitim ve yeteneklerini geliştirmek yoluyla gerekli bilgi beceri davranış birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak. Bu yolla onların

kendilerini mutlu kılacak be toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak.

- * Yurttaşları okur -yazar hale getirmek ve onlara aile, toplum hayatı yurttaşlık görevleri sağlık kuralları hakkında temel bilgi ve alışkanlıkları kazandırmak.

- * Yurttaşların beden, zihin, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip olmaları için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmak.

- * Yurttaşlara ulusal kültürümüzü ve batı uygarlığını tanıtmak benimsetmek ve onları özgür uluslarla dayanışmanın gereğine inandırmak.

- * Yurttaşların dil anlatım düşünce ve ülkü birliğini sağlamak estetik duygularını ve zevklerini geliştirmek.

- * Yurttaşlara ülkemizin bütün özellikleri, kaynak ve olanakları ile tanıtmak, onların boş zamanlarını değerlendirmelerine iş ve mesleklerine ilerlemelerine yardımcı olmak

- * Topluma ve bireylere gerçek ve temel sorunlarını sezinlemeleri, benimsemeleri çözüm yöntemlerini araştırmaları kendi olanak ve kaynakları etrafında örgütlenmeleri için gerekli yardım ve rehberlikte bulunmak.

- * Yurttaşların yaratıcı yeteneklerini ve girişim güçlerini geliştirmek.(Kılıç;1981)

2.3.5. Halk Eğitiminin İlkeleri

Eğitim sorununu kısa sürede çözümlemek, eğitimi sürekli ve verimli hale getirmek, ayrıca kalkınma ve ilerleme için toplumda gerekli anlayış ve davranış değişikliğini sağlamak, bireyleri ve toplumu ihtiyaç ve istekleri etrafında örgütlemek için halk eğitimde belli temel ilkelere uymak gerekmektedir. Halk eğitimin özelliği ve uygulanış amacında bu temel ilkelere uymayı zorunlu kılmaktadır. Türk Milli Eğitimin temel ilkelerine dayalı olarak halk eğitiminde uygulanması gereken ilkeler şunlardır;

- * Halk eğitimi ulusal varlığımızı korumaya ve güçlendirmeye ulusal birlik ruhunu benimsemeye, toplumsal dayanışmayı geliştirmeye yöneliktir.

* Halk eğitimi çalışmalarında bilimsellik gerçekçilik ülkücülük ve verimlilik esas olarak alınmalıdır.

* Halk eğitim programları halkın gereksinme ve isteklerine cevap verecek biçimde hazırlanmalı, çalışmalar belirli araştırma ve denemelerin sonucuna göre yürütülmeli girişim kara ve uygulama halka bırakamamalı devlet yol gösterici ve rehber durumunda bulunmalıdır.

* Halk eğitim çalışmalarında halkı aydınlatma ve inandırma esasları temel olmalı, programlar demokratik çalışma düzeni içerisinde halkla birlikte hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

* Halk eğitim programlarında, ivedi çözüm bekleyen, az giderle ve kısa zamanda sonuç alınabilecek konulara öncelik verilmeli, birbirinden ayrı ve kopuk tasarılar yerine, birbirini tamamlayan ve kendinden sonra yeni çalışma olanak ve ortamı hazırlayan tasarılarla yer verilmelidir.

* Halk eğitim programlarında bütünlük sağlanmalı ulusal ve yerel programlar birbirini tamamlamalı dikey ve yatay programlar arasında tam bir ilişki ve geçiş sağlanmalıdır.

* Halk eğitim çalışmaları halkın yoğun biçimde katılacağı özellikte olmalı çalışmalarda halkla devlet arasında tam bir güven ve iş birliği sağlanmalıdır.

* Halk eğitim çalışmalarında yerel önderlerden yararlanılmalı önderlerin ortaya çıkmalarına ve yetişmelerine yardım edilmelidir.

* Çalışmalar iş birliği anlayışı içerisinde yürütülmeli., programların hazırlanması ve uygulanmasında ilgili kuruluşlar ve saha elamanları arasında eşgüdümüne önem verilmelidir.

* Halk eğitim çalışmaları sürekli olarak izlenmeli,denetlenmeli, değerlendirilmeli, yönlendirilmeli; başarılı çalışmalar yurt çapında tanıtılmalı yayılmalı özendirilmeli ve geliştirilmelidir.

* Halk eğitiminde sözden çok uygulamaya önem verilmelidir. Verilecek hizmeti alana aktarırken az gelişmiş ve bu hizmetten yeteri kadar yararlanamamış bölgelere öncelik verilmelidir.

* Hizmet toplumu tümüne mal edilmelidir. Bunun için resmi ve özel bütün kuruluşlarla kişilerin olanaklarından yararlanılmalıdır.

* Halk eğitiminde, toplumsal ve kültürel programlarla ulusal ekonominin gerektirdiği eğitim programları birlikte düşünülmeli, iç içe ve birbirini tamamlayacak şekilde yürütülmelidir.

* Halk eğitimde kısa ve uzun süreli planlar yanında, bölgesel ve yerel ihtiyaçlara uygun plan ve programlar da yapılmalıdır.

* Halk eğitimde uygulanmaya, halkın duyulan gereksinmelerinden başlanmalıdır. Halkın gerçek gereksinmesinin farkına varmasını sağlanmalı böylece kendi sorunları ile ilgilenmesini benimsemesi ve bu sorunlar etrafında örgütlenerek olanak ve kaynaklarını harekete geçirmesi sağlanmalıdır.

* Halka eğitimin sürekli bir etkileşim aracı olduğu, eğitime her yaşta ve her zaman gereksinme duyulacağı anlatılmalı ve halk eğitimi örgütünün bu gereksinmeye cevap verecek biçimde yurt çapında yayılması sağlanmalıdır. Ayrıca, halk eğitim örgütü, sürekli eğitim gerektirdiği olanak ve kaynaklara kavuşturulmalıdır. (Kılıç,1981,s.107)

2.4. TEKNOLOJİK GELİŞMELER

Yeni teknolojik gelişmeler doğrultusunda uzmanların kullanılan araca bağlı olarak işlemeyi el işlemesi ve makine işlemesi olarak iki ana başlık altında topladıkları görülmektedir. (Barışta, 1984:2)

İlk dikiş makinesi 1750 yılında Alman asıllı Charles F. Wersenthal tarafından yapılmıştır. Bu makinede iki tarafı sivri ve ortası delik olan bir makine iğnesi kullanılmaktaydı. (Korkusuz, 1990:4)

1830 yılında Fransız terzisi Barthelemy Thimannier'in keşfettiği zincir işi yapan makineyle el ve makine işlemeciliği olarak başlayan bu ayırım, 1851 yılında Isaac Sincer'in bulduğu çeşitli ayaklarla gelişen dikiş makinesiyle büyümüş ve 20. yüzyılda Japonların keşfettiği zikzak makineleriyle büyük boyutlara ulaşmıştır. (Barışta, 1984:2)

2.4.1.Teknolojik Gelişimin Halk Eğitime Etkisi

Büyük ve yoğun insan toplulukları, aşırı hareket dinamizm hızla değişme bilimsellik ve teknik çağımızı karakterize eden başlıca niteliklerdir. Bugün aşırı

derecede gelişmiş bilim ve teknolojinin etkisiyle, siyasi düzeyde teknokrasi, sosyal yaşamda toplumlar arası bütünleşme, ekonomik alanda uluslararası örgütlenme yönünde büyük gelişmeler kaydedilmektedir. Üretimde dünyanın maddi sermayesi bugün yerini bilgi sermayesine bırakmıştır. Otomasyon sibernasyona dönüşmüş, elektrik enerjisinin yerini nükleer enerji almış, kıtalararası ulaşım ve iletişim yerine gezegenler arası ulaşım ve iletişim gelişmiştir. (Alkan 1984: 9)

Çağdaş toplum gelişmiş geçmiş toplumlardan en ileri düzeyde bir entelektüel teknolojiye sahip bulunmaktadır. Bilimsel ve teknolojiye gelişme maddi olanakları geliştirmekle kalmayıp, diğer yönlerden de değişmesine yol açmaktadır.

Böyle bir gelişim ve dönüşüm ortamında eğitime de bilimsel ve teknolojik bir nitelik kazandırma gereği ortadadır. Çağdaş eğitim politikası, plan ve programları, örgütsel yapısı ile bilimsel esaslara dayanmadığı, uygulamalarında teknolojik olanaklardan yararlanmadığı sürece bugün toplumsal ve bireysel gereksinimlere gerekli biçimde yanıt veremez. (Alkan, 1984:10)

Büyük kitlelere fonksiyonel eğitim hizmeti götürmek, insan kaynaklarını daha yararlı duruma getirmek daha yüksek kaliteli eğitim sağlamak, bireysel farklılıkları ve toplum taleplerini karşılayabilmek, eğitimde sosyal adalet, demokrasi ve fırsat eşitliğini gerçekleştirmek, eğitim uygulamalarının etkenliğini arttırmak, verimi yükseltmek, maliyeti düşürmek mevcut olanaklardan en iyi biçimde yararlanmak gibi hususlar günün en önemli ve meydan okuyucu eğitim sorunlarıdır.

Gelişen bir teknoloji o teknolojik ortamda yaşayacak bireylere gerekli genel yetenekleri kazandırma, o ortamın gerektirdiği niteliklere sahip insan gücünü yetiştirme ve teknolojik olanaklardan yararlanma olmak üzere eğitimi üç yönde etkilemektedir.(Alkan 1984:11)

Eğitim sistemleri de iş gücü araç-gereç, finanssal kaynaklar gibi temel girdiler kullanılır. Dünyanın her yerinde emek-yoğun sistemler olmayı sürdürmektedirler.

Diğer bir değişle, eğitim sistemlerinde insan gücü, araç-gereç ve teknolojiden çok daha yoğun olarak kullanılmaktadır.

Eğitim sistemlerinin izafi olarak geri kalışları eğitim sistemlerine bir tür dokunulmazlık tanıyan etik payandalar yardımıyla uzun süre gözlerden gizlenebilmiştir. Gelişmiş ülkelerde toplumsal rantın en büyük bölümünün eğitim sistemlerine aktarılması yardımıyla olumsuz etkileri de ortadan kaldırılabilen bu verim düşüklüğü sadece Türkiye'nin değil gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun bütün toplumların önemli bir sorunudur. (Taşçı 1990:81)

2.4.2.Teknolojik Gelişmelerin Makine Nakışına Etkisi

Teknoloji, geleneksel yaşam biçimimizin değişmesi, nakışların sanayiye girmesi, nakışlardan gelir sağlanması, makine nakışlarına olan ilgiyi daha da artırmıştır.

Makine nakışlarının kısa sürede yapılması, kullanışlı ve gösterişli olması, değişik çalışmalar yapılabilmesi, büyük ilgi duyulmasını sağlamıştır.

Gösterilen bu ilgi üzerine 1988-1989 öğretim yılında, Kız Meslek Liseleri müfredat programlarına el nakışı ile makine nakışlarına eş değerde ders saati ayrılmıştır.(Yılmazkurt, 2002:1)

İlk dikiş makinesi 1750 yılında Alman asıllı Charles F. Wersenthal tarafından yapılmıştır. Bu makinede iki tarafı sivri ve ortası delik olan bir makine iğnesi kullanılmaktaydı. (Korkusuz ,1990:4)

1790 Yılında Thomas Saint (Thomas Sem) esnek zincir işi yapan, ucu çengelli makine iğnesi geliştirmiştir.

İlk kullanılabilen tamamen tahtadan makine 1830 yılında Borthlomaus Thimmonier (Bartilome Timoniyel) adında bir Fransız tarafından yapılmıştır. Bu makinanın iğnesi sağa –sola hareket etmektedir.

1851 yılında Issac M.Singer (Aytek M. Singer) bütün eski icatların iyi taraflarını birleştirerek ilk kollu dikiş makinalarını yapmıştır.1852 yılında delikli mekik yuvasını ilave etmiş, sonra ayaklı , daha sonra da elektrikle çalışan makinaları işler hale getirmiştir.

Teknik buluşların ilerlemesi ile 1960 yılından itibaren tam ve yarı otomatik dikiş ve nakış makineleri kullanılmaya başlanmıştır.(Yılmazkurt, 2002:3).

2.4.3. Nakış Makinelerinin Çeşitleri

Nakış makinelerinin çeşitleri arasında aile tipi dikiş makinesi da yer almaktadır. Dikiş makinesinde nakış baskı ayağı çıkartılarak ve dişli düşürerek kasnak sallamak suretiyle yapılabilmektedir. Nakış üretiminde;

- * Aile tipi dikiş makineleri
- * Yarım devir zikzak nakış makineleri
- * Tam devir zikzak nakış makineleri
- * Elektronik nakış makineleri kullanılmaktadır.

Aile Tipi Dikiş makineleri

Normal incelikte kumaşları dikebilen hız seviyesi yüksek olmayan kollu ve ayaklı çalışan bir dikim aracıdır. Dikiş nakış yapılan aile tipi dikiş makineleri da oldukça yaygın kullanılmaktadır.

Teknolojik gelişmeler aile tipi dikiş makinelerine da yansımıştır. Aile tipi dikiş makineleriyle başlayan nakış üretimi elektronik nakış makineleriyle yeni boyutlar kazanmıştır. (Eray:1989: 9)

Aile Tipi Zikzak Nakış Makineleri

Genellikle evde kullanılmak üzere imal edilmiştir. Bu makinelerle yarı otomatik olarak veya dışarıdan kalıp takılmak sureti ile çeşitli süslemeler yapılmaktadır. Bu makinelere zikzak nakış makineleri adı verilir. Değişik baskı ayakları ve iğneleri bulunur. (Korkusuz, 1990:10)

Sanayi Tipi Nakış Makineleri

Sanayi tipi nakış makinelerinin tanımı şu şekilde yapılabilir. Tam devir zikzak dikiş-nakış makinelerinden farklı olarak yüksek devirle çalışan, birden fazla iplik kullanılabilen, otomatik iplik kesme, iplik değiştirme gibi özellikleri bulunan ince, orta, kalın dokulu çeşitli uygun yüzeylere (tela, tül, kadife, deri, çeşitli kumaşlar v.b.) geniş kapsamlı üretim yapan, çok çeşitli işleme özelliği gösteren tek başlı, çok başlı, otomatik ve elektronik nakış makineleridir.

* **Şeritli makineler:** Bu makineler optik okuyuculudur. Özel olarak hazırlanan şerit, elektronik nakış makinelerindeki disket görevini görmektedir. Nakış yapmak için özel olarak yapılmaktadır. Şeritler özel hazırlanır ve makinenin fonksiyonlarını devreye geçirir. Çok başlı makinelerdir.

* **Mekanik makineler:** Eski mekanik makineler ile ilgili jakarlı nakış makineleri birbirine benzemektedir. Bu makineler plakalarla çalışır. Çok başlı olması seri üretimde kullanılmasını sağlamıştır. Optik koruyucu yoktur. Günümüzde nakış sanayiinde kullanılan tek amaçlı nakış makineler mekanik makinelerdir. Bunlar, zincir işi piko, kardonet, şerit diken, kroşe (brode) nakış yapan nakış makineleridir.

* **Zincir işi yapan makineler:** Dekoratif süslemelerde kullanılan zincir işinin yapımını da kullanılmak üzere tek amaçlı imal edilmiş makinelerdir. Makine aile tipi dikiş makinesinin yapısında görünmektedir. Desen özelliğine göre işlenen parçayı çevirerek, makinenin alt kısmından gelen iplikle işleme yapılır. Makinenin altındaki ufak bir kol sayesinde işlem gerçekleştirilir.

* **Piko makineleri:** Piko makineleri tek amaçlı imal edilmişlerdir. Tam devirli otomatik makinelerdir. Dekoratif süslemelerde, kenar temizleme işlemleri bu makinelerde yapılır.

* **Kordonet makineleri:** Kordonet en çok giyim süslemelerde kullanılan yüzeyde kordon tutturma gibi görünüm sağlayan işlemdir. Bu işleme, iğnenin yanından yürütülen kordonun iğnenin zikzak hareketleriyle yapılır.

Aynı şekilde şerit yanındaki kanaldan düzenli olarak verilir, koordineli olarak desene göre hareketlerle dikişle tutturulur. Bu makineler tek amaçlı mekanik makinelerdir.

* **Kroşe-Brode Nakış makineleri:** Gipür işleme yapan nakış makineleridir.

Elektronik Nakış makineleri

Yurdumuzda nakış sanayi 1969 yılından bugüne iç ve dış pazarda giyim ve tekstilcilere masa örtüsünden yatak örtüsüne arma ve amblemden deri ve her türlü kadın, erken, çocuk giysilerinde üretimini sürdürmektedir.

1985 yılında Türkiye ilk defa üstün teknolojiye sahip Japon Tajima elektronik nakış makineleriyle tanışmıştır. Türkiye’de şu anda sektörün % 80 bölümü Tajima nakış makineleriyle üretim yapmaktadır. Tajima makinelerinin yanı sıra ZSK, Happy Borudan, Paff, Melco markalı elektronik nakış makineleri sanayide kullanılan belli başlı makinelerdir. Ülkemizde henüz elektronik nakış makinelerinin üretimi yapılmamaktadır.

2.4.4. Elektronik Nakış Makinelerinin Genel Özellikleri

Tek kafadan 26 kafa sayısına ulaşabilen muhtelif ölçülerde olmaları 7.9.11 iğne sayısı ile çalışabilmeleri, 750-850 devir/dk süratle çalışmaları bilgi aktarımının diskette yapılması genel özelliklerini oluşturmaktadır.

Elektronik Nakış Kontrol Ünitesi Genel Özellikleri

- * İşleme anını renkli ekranlı monitörden takip etme,
- * İplik koptuğunda makinenin otomatik durması ve kopan ipliği göstermesi,
- * İplik koptuğunda 2000 vuruş geri alabilme boş geçen yerlerin sadece boş geçen kafalarda tamamlayarak yenileme imkânı.
- * Aplikeyi rahat kesebilmek için pantografi öne alıp aplike kesiminden sonra bir tek düğme ile eski noktaya getirilme özelliği,
- * Desen % 100 büyültme, % 50 küçültme özelliği.

- * 0°'den 360°'ye kadar motif çevirme ve döndürme, ayrıca 8 değişik şekilde desenleri yansıtma özelliği.

- * Kasnak değiştirmelerde otomatik olarak ilk ayar noktasını gitme özelliği.

- * Üst ve alt iplik kesicileri elektronik nakış makinelerinin bütünleyicileridir

Elektronik Nakış Makinelerinde Kumaş Germe

Bu makinelerde germe ihtiyaca göre iki şekilde yapılmaktadır. Birincisi tela, kumaş, elyaf vb. malzemenin üzeri komple işlenecek ise pantografa kısıkaçlar ve yardımcı dikişlerle kumaşı germek mümkündür. İkinci germe şeklide kasnak ile germektir. Çeşitli şekillerde ve büyüklüklerde kasnaklar bulunmaktadır. Pantograf üzerinde her kafa karşılığında kasnak yuvaları bulunmaktadır. Kasnak ayakları bu yuvalara yerleştirilir. Kasnaklar vida ayarlıdır. Germe işleminde, işleme yapılacak kumaş-kalınlığına, işlemeye uygun tela seçilmesi gerekmektedir.

Elektronik Nakış makineleri İçin Desen Hazırlama Ünitesi

Nakış makinesinde işlenen nakış desenlerini bir katalog halinde düzenleyen onları daha düzgün ve işlemeye elverişli hale getiren çeşitli bilgisayar programları bulunmaktadır. Desen ünitesinde iki aşama bulunmaktadır.

Desen Hazırlama

İşlenecek desen çok muntazam bir şekilde çizilir. Daha sonra desen 3-4 kat büyütülerek yeniden hazırlanır.

- * Punch adı verilen dijital masada koordinatlarına dikkat edilerek masaya yapıştırılır. Bu masa ile bilgisayar arasında bağlantı bulunmaktadır.

- * Bilgisayardan “nakış programına” geçiş yapılarak punch üzerinde komutları veren Mouse büyüklüğündeki araç ile desen üzerinde çalışılır.

Bu çalışmada dikiş, sargı, çin iğnesi, özel dikiş gibi teknikler uygun şekilde kullanılır. Desinatör bilgi ve becerisini kullanarak deseni hazırlar.

Simetrik desenler, birbirinin tekrarından oluşan desenlerde sadece esas motif üzerinde çalışılır. Simetrik desen desteği ile daha kısa sürede desen hazırlanır.

Desen Düzeltme

Bilgisayar hafızasına aktarılan desenin geliştirilmesi, düzeltmelerle en iyiye ulaşılması amaçlanmaktadır. Bu aşamada desen programından yararlanılmaktadır. Desen programının özellikleri şunlardır;

- * Desenlere ulaşmada kolaylık sağlayan bir yapıdadır. Desenleri isimlerine, müşterilerine, desen tiplerine tarih ve vuruşlarına göre sınıflandırır.
- * Nakış disketlerinden 8 değişik formatı okur ve yazar “Tajima (DST ve DSZ), ZSK, Happy, Borudan, Paff, CSC Back-up Dos.
- * Her türlü yazıcı ve çiziciyi destekler.
- * Uzak istasyona telefon aracılığıyla desen gönderir ve alır.
- * Fiziksel hasarlar ve virüslere karşı bir yedek alma sistemi içerir.
- * Desen üzerine fonksiyon bilgisi ekler ve çıkarır.
- * Elektrik kesilmesine karşı istenilen zaman aralığı ile otomatik kayıt edilir.
- * Simetrik desen desteği ile simetrik desenler hem daha kısa sürede hem de daha az bellek gereksinimi ile hazırlanır.
- * Oluşturulan tüm desen nesneleri taşınabilir, çevrilebilir, koordinatlarına müdahale edilebilir, ikizleri oluşturulabilir

BÖLÜM III

3-YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada tarama modeli "geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı" (Karasar, 1994: 77) kullanılmıştır.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

3.2.1.Evren

Bu araştırmanın evrenini Ankara il sınırlarında eğitim veren Halk Eğitim Merkezlerinin 2005-2006 güz dönemi içerisinde açtıkları makine nakışı kurslarına devam eden öğrenciler, kurs öğretmenleri ve idarecileri oluşturmuştur.

3.2.2. Örneklem

Araştırmanın örneklemini, M.E.B.na bağlı olarak Ankara il sınırları içerisinde faaliyet gösteren 16 Halk Eğitim Merkezinden tesadüfi yöntemle seçilen 3 Halk Eğitim Merkezinde açılan 3 merkez(Yenimahalle, Sincan, Elmadağ) ve bu merkezlere bağlı 7 çevre kursu oluşturmuştur.

3.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Bu konu için önce ilgili literatür taranmış, ve daha önce yapılmış olan araştırmalar incelenmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket taslağı uzman ve uygulayıcılardan oluşan bir gruba uygulanarak görüşleri alınmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra son şekli verilen

anketler araştırmacı tarafından örneklem gurubunu oluşturan ğretmen ,ğrenci ve idarecilere uygulanmıştır.

3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI

Ankara il sınırları içinde bulunan 16 H.E.M. den tesadüfi olarak seçilen 3 merkez (Elmadağ, Sincan ve Yenimahalle) ve bu merkezlere bağlı toplam 7 çevre kursu olmak üzere toplam 10 H.E.M.nin kurum müdürü, kurs öğretmenleri ve kursiyerlerine uygulanan anketler **f.100/n** formülü ile değerlendirilerek tablolaştırılıp, bu tablolar elde edilen veriler doğrultusunda araştırmacı tarafından yorumlanmıştır.

f = Frekans n = Toplam Kişi Sayısı

Uygulanan anketlerden elde edilen sonuçlar değerlendirilerek yorumlanmış ve yapılan yorumlar doğrultusunda araştırmacının önerileri sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.H.E.M.LERİNDE KURSIYERLERE UYGULANAN ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1.1. Bireylerin Yaş Durumları

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin yaş durumlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 1** de gösterilmiştir.

Bireylerin Yaş Durumlarının Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Yaş Durumu	f	%
15-25	31	34,4
26-30	15	16,7
30-35	13	14,5
35ve üstü	31	34,4
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 1

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin yaş durumlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde bu bireylerin % 34' ünün 15-25; 35 ve üzeri, % 16' sının 26-30, %14' ünün de 30-35 yaş gurubuna dahil oldukları saptanmıştır.

Bu cevaplar incelendiğinde kursiyerlerin 15-25 ve 35 üzeri yaş guruplarında yoğunlaştığı, az da olsa diğer yaş guruplarına da rastlandığı görülmektedir

4.1.2. Bireylerin Eğitim Durumları

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin eğitim durumlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 2** de verilmiş

H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Eğitim Durumlarının Belirlenmesi
Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Öğrenim Durumu	f	%
İlkokul	29	32
Orta Okul	39	43
Lise	15	17
Yüksekokul	7	8
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 2

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin eğitim durumlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde bu bireylerin % 43' ünün Orta okul mezunu, %32' sinin ilkokul % 17' sinin lise, % 8' inin de yüksekokul mezunu oldukları saptanmıştır.

Bu sonuçlar incelendiğinde H.E.M.lerindeki kurslara her eğitim düzeyinden bireyin katıldığı anlaşılmaktadır.Ancak yoğunluklu olarak ilkokul mezunlarının kurslara geliyor olması bu bireylerin iş bulma olanaklarının çok sınırlı olduğunu, gerek boş vakitlerini değerlendirmek gerekse kazanç elde edeceği bir beceri kazanmak amacıyla kurslara daha fazla iştirak etme ihtiyacı duydukları,hem boş vakitlerini değerlendirmek hem de kalifiye olmak istedikleri için kurslara devam ettikleri düşünülmektedir.

4.1.3. Bireylerin Mesleki Durumları

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin mesleki durumlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya alınan cevaplar **tablo 3** de verilmiştir.

**H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Mesleki Durumlarının Belirlenmesi
Amacıyla Sorulan Soruya Alınan Cevaplar:**

Mesleki Durum	f	%
Emekli	12	13,3
Ev Hanımı	56	62
Özel Sektör	16	18
Kamu Çalışanı	6	6,7
Toplam	90	100

n = 90

Tablo:3

Elde edilen verilere göre H.E.M.lerinde eğitim gören kursiyerlerin % 62 si ev hanımı, % 18 i özel sektör, % 13,3 ü emekli ve 6,7 si de kamu çalışanıdır.

Anket sonuçları değerlendirildiğinde bu kurslara ağırlıklı olarak ev hanımları devam etmekte, ancak emekli ve çalışan hanımlarda zamanları olduğunda kurslara katılmaktadırlar. Bu kesimin de kurslara ilgi göstermesi değişim ve gelişim isteğinin yaşam boyu devam ettiğini ve H.E.M. kurslarının gerekliliğini göstermektedir.

Bireyin topluma entegrasyonunu sağlayabilmesi için kurslar devlet tarafından daha fazla desteklenmeli,teknolojik yenilikler kurslara yansıtılmalı, Bu kursların ömür boyu eğitim ihtiyacını karşılama fonksiyonunu yerine getirmesi sağlanmalıdır.

4.1.4. Kurstan Haberdar Olma Şekli

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin kurstan haberdar olmalarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya alınan cevaplar **tablo 4** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Kurstan Haberdar Olma Durumlarının Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Alınan Cevaplar:

Kursu Haber Alma	f	%
Tanıdıklardan	50	56
H.E.M. Personelinden	29	32
Radyo,televizyon gazeteden	-	-
Afiş ve ilanlardan	11	12
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 4

Elde edilen veriler incelendiğinde H.E.M.lerinde eğitim gören kursiyerlerin % 56 sının tanıdıklardan, % 32 sinin H.E.M. personelinden ve % 11'inin de afiş ve ilanlardan kursun varlığından haberdar oldukları görülmüştür.Radyo, televizyon yada gazetelerden kurstan haberdar olduğunu belirten kursiyere rastlanmamıştır.

Bu sonuçlar incelendiğinde H.E.M.lerinin tanıtım çalışmalarının yetersiz kaldığı, kitle iletişim araçlarının yeterli kullanılmadığı,kursiyerlerin tesadüflerle kurstan haberdar oldukları görülmektedir.

Kurum müdürleri ile yapılan görüşmelerde ekonomik nedenlerle kitle iletişim araçlarından yeterince yararlanılamadığı ancak bu araçlardan daha fazla yararlanmanın kurslara talebi arttırmaya katkısının olacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

4.1.5. Bireylerin Daha Önce Katıldıkları Kurslar

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin daha önce katıldıkları kursların belirle amacıyla sorulan soruya alınan cevaplar **tablo 5** de verilmiştir.

**H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Daha Önce Katıldıkları Kursları
Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Alınan Cevaplar:**

Başka Kursa Katıldınız mı?	f	%
Evet	42	47
Hayır	45	50
Devam Edemedim	2	2
Sertifika Almadım	1	1
Toplam	90	100

n = 90

Tablo:5

Elde edilen verilere göre H.E.M.lerinde Eğitim Gören Kursiyerlerin % 47 si daha önce bir kursa katıldığını, % 50 si daha önce bir kursa katılmadığını, % 2 si açılan bir kursa devam edemediğini, ve %1i de önceki katıldığı kurstan sertifika alamadığını ifade etmiştir. Bu kurslara katılan kursiyerler belirlenen ders saatini tamamladıklarında sertifika almaya hak kazanmaktadırlar.

Anket sonuçları değerlendirildiğinde, kursiyerlerin yarısına yakın kısmının daha önce H.E.M. bünyesinde açılan bir kursa katılmış olduğu görülmüştür. Kursiyerler aynı branştaki kursa birkaç sene devam ederek daha fazla beceri kazanmanın yanında, farklı alanlarda kurslara katılarak değişik alanlarda da kendilerini geliştirmek istemektedirler. Bu da kurslarda eğitimin devamlılığının sağlanmış olduğunu, kendisine ulaşılabilen kesimin kurslara devam etmeyi faydalı bulduğunu düşündürmektedir.

4.1.6. H.E.M. Kurslarının Bireylerin Yaşantısında Yaptığı Değişiklikler

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin daha önce katılmış oldukları H.E.M. kurslarının yaşantılarında yarattığı değişikliklerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya alınan cevaplar **tablo 6** da verilmiştir.

H.E.M. Kurslarının Kursiyer Yaşantılarında Yarattığı Değişikliklerin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Alınan Cevaplar:

Hayatınızda ki Değişiklikler	f	%
Evde Sipariş Çalıştım	20	22
Atölyede İş Buldum	11	12
Kendi İşimi Kurdum	8	9
Kendime Güvenim Arttı	23	26
Çevrem Genişledi	23	26
Değişiklik Olmadı	5	5
Başka	-	-
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 6

Alınan cevaplar incelendiğinde daha önce katılmış oldukları kurs sonucunda kursiyerlerin % 26'sının kendisine güveninin arttığını ve çevresinin genişlediğini, % 22'sinin evde sipariş ürün çalıştığını, % 12'sinin bir atölyede iş bulduğunu, % 9'unun kendi işini kurduğunu, % 5'ininde hayatında bir değişiklik olmadığını ifade ettikleri saptanmıştır.

Bu sonuçlara göre H.E.M. kursları bireylere ticari faaliyet yeterliğinden çok sosyal doyum sağlamaktadır.

4.1.7. H.E.M. Kurslarının İhtiyaçlara Cevap Verebilme Derecesi

H.E.M.lerinde açılan kursların eğitim gören bireylerin ihtiyaçlarına cevap verebilme derecesinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya alınan cevaplar **tablo 7** de verilmiştir.

H.E.M. Kurslarının Bireylerin İhtiyaçlarına Cevap Verebilme Derecesinin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Alınan Cevaplar:

Kurslar İhtiyacınızı Karşılıyor mu?	f	%
Bazı Kurslar Açılamıyor	16	18
İhtiyacımı Karşılıyor	52	58
Verimlilik Az	22	24
Başka	-	-
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 7

Elde edilen verilere göre H.E.M.lerinde eğitim gören kursiyerlerin % 58 i açılan kursların ihtiyaçlarını karşıladığını, % 24 ü açılan kursların verimliliğinin yetersiz olduğunu, %18 i de açılması istenen bazı kursların açılmadığını ifade etmişlerdir.

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde kursiyerlerin yarısından fazlası bu kurslarda ihtiyaçlarının karşılandığını ifade etmiştir. Yarıya yakın kısmı da ihtiyaçlarının karşılanmadığını ifade etmiştir ki bu ciddiyle üzerinde durulması ve çözümlenmesi gereken bir sonuçtur.

Bireyler değişen standartlarda kendi ihtiyaçlarını belirlemekte yetersiz kalabilirler bu nedenle kurslar gelişen toplumun ihtiyaçlarına dönük olmalıdır.

4.1.8. H.E.M.lerinde Teknolojik Gelişmelerin Takip Edilme Durumu

H.E.M.lerinde teknolojik gelişmelerin takip edilip edilemediğinin Belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 8** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde Teknolojik Gelişmelerin Takip Durumunun Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Teknoloji Takip Ediliyor mu?	f	%
Edilemiyor	47	52
Ediliyor	11	12
Kısmen Ediliyor	32	36
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 8

Elde edilen verilere göre, H.E.M.lerinde kurs gören bireylerin %52'si bu kurslarda teknolojinin takip edilmediğini, %32' si kısmen takip edildiğini, %12' si ise bu kurslarda teknolojinin takip edildiğini ifade etmişlerdir.

Bu veriler değerlendirildiğinde H.E.M.lerinin gelişen ve değişen teknolojiyi takip etmekte yetersiz kaldığı saptanmıştır.

Toplumsal yaşantıda meydana gelen değişiklikler kullanılan makinelerinde değişmesini ve güncellenmesini gerektirmektedir. Teknolojik gelişmeler izlenmediğinde bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamakta kursların yetersiz kalacağı aşıkardır. Ülkemizde önemli derecede ara eleman açığı vardır. H.E.M.leri, özel kuruluşlarla işbirliği yaparak, gerekirse devlet desteği ile ilgili kurumlar tarafından yasal yaptırımlar uygulanarak bu açığın giderilmesi sağlanabilir.

4.1.9. H.E.M.lerinde Kursiyerlerin Kurs Katılım Amaçları

H.E.M.lerinde kursiyerlerin kursa katılım amaçlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 9** da gösterilmiştir.

H.E.M.lerinde Kursiyerlerin kursa katılım Amaçlarının Belirlenmesi Amaçyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Kursa Katılım Amacınız	f	%
Kendimi geliştirmek	16	18
Zamanımı değerlendirmek	15	16
İş niteliği kazanmak	24	27
Daha kolay iş bulmak	24	27
Faaliyetlere katılmak	5	5
Çevremden uzaklaşmak	6	7
Başka	-	-
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 9

H.E.M.lerinde kursiyerlerin kursa katılım amaçlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde kursiyerlerden % 27 sinin ve daha kolay iş bulmak ve iş niteliği kazanmak, % 18 inin kendini geliştirmek % 16 sının zamanını değerlendirmek ve, % 6'sının bulunduğu çevreden uzaklaşmak, %5 inin ise sosyal faaliyetlere katılmak amacıyla bu kurslara katıldıkları saptanmıştır.

Sonuçlar değerlendirildiğinde büyük bir çoğunlukla daha kolay iş bulmak, kendini geliştirmek, hem kişisel hem de mesleki yeterlik kazanmak amacıyla kurslara katılımın gerçekleştiği görülmektedir.

4.1.10. Bireylerin Aldıkları Eğitimin Amaçlarına Uygunluğu

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin aldıkları eğitimin amaçlarına uygunluğunun belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 10** dadır.

Verilen Eğitimin Bireylerin Amaçlarına Uygunluğunun Belirlenmesi Amaçla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Eğitim Size Uygun mu?	f	%
Evet	43	47
Hayır	22	26
Kısmen	25	27
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 10

Elde edilen veriler incelendiğinde H.E.M.lerinde açılan kurslara devam eden kursiyerlerden % 47'sinin bu kursta aldığı eğitimin katılım amacına uygun olduğunu,%27' sinin kursun katılım amacını kısmen karşıladığını,% 26' sı ise aldığı eğitimin kursa katılım amacını karşılamadığını ifade ettikleri görülmektedir.

Alınan cevaplar değerlendirildiğinde kursiyerlerin yarısından fazlasının tam anlamıyla kursa katılım amaçlarına ulaşamadıkları anlaşılmaktadır.Kursiyerlerin amaçlarının tam belirlenip bu ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim verilmesinin H.E.M.lerine olan talebi arttıracakı düşünülmektedir.

4.1.11.Kursiyerlerin İsteklerinin Önemslenme Durum

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin isteklerinin önemslenme durumunun belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 11'** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin İsteklerinin Önemslenme Durumunun Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya verilen Cevaplar:

İstekleriniz Önemli mi?	f	%
Evet	57	63
Hayır	3	3
Kısmen	30	34
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 11

Elde edilen veriler incelendiğinde, kursiyerlerden %63'ünün Bu kursta kendi isteklerinin önemsendiğini, %34' ü kısmen isteklerinin önemsendiğini, %3' ü ise kursta isteklerinin önemsenmediğini ifade etmişlerdir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde büyük çoğunlukla bu kurslarda kursiyerlerin isteklerinin önemsendiği, ancak zaman zaman kursiyerlerin eğitimci tarafından hem günün beğenisine uygun ürünlere hem de daha fonksiyonel ürünlerin ortaya çıkarılabilmesi için öğrencileri güncel nitelik taşıyan üretime yönlendirdikleri anlaşılmaktadır.

Eğitmenlerin yapmış oldukları yönlendirmelerin bazı öğrenciler tarafından müdahale olarak algılanması eğitimci ile kursiyer arasında yeterli sağlıklı iletişim kurulamadığını, eğitimcilerin, amaçlarını kursiyerlere aktarmakta zaman zaman yetersiz kaldıklarını düşündürmektedir.

4.1.12. Kursiyerlerin Kurstan Elde Ettikleri Kazanımlar:

H.E.M.lerinde kursiyerlerin kurstan elde ettikleri en önemli kazanımın belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 12** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde Kursiyerlerin Kurstan Kazanımlarının Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya verilen Cevaplar:

Kursta Kazandıklarınız	f	%
Kendimi Geliştirdim	22	25
Çevrem Genişledi	18	20
Meslek Kazandım	15	17
Beceri Kazandım	15	17
Faaliyetlere Katıldım	14	15
Depresyondan Kurtuldum	6	6
Başka	-	
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 12

H.E.M.lerinde kursiyerlerin kursa katılmakla elde etmiş oldukları kazanımların belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde, kursiyerlerin % 25'inin kendini geliştirdiğini, %20'sinin çevresinin genişlediğini, % 17'sinin mesleki beceri kazandığını ve meslek edindiğini, %6'sının depresyondan kurtulduğunu, % 14'ünün sosyal faaliyetlere katıldığını ifade ettikleri görülmüştür.

Bu sonuçlar incelendiğinde kursiyerlerin kursa katılım amaçlarının değerlendirildiği **tablo 9** ile **tablo 12** nin paralellik gösterdiği gözlemlenmektedir.

4.1.13. Bireylerin Becerilerini Değerlendirme Durumları

H.E.M.lerinde kursiyerlerin becerilerini kendi imkanları ile değerlendirme durumlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 13** dedir.

H.E.M.lerinde Bireylerin Edindikleri Becerileri Değerlendirme Durumlarının Belirlenmesi İçin Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Becerilerini Kullanma İmkânı	f	%
Evet var	40	44
Hayır yok	50	56
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 13

Elde edilen veriler incelendiğinde H.E.M.’ de kursa katılan bireylerden % 56’sının edindiği becerileri değerlendirebileceği imkanlarının olmadığı, % 44’ ünün ise kazandıkları becerilerini kendi imkanlarıyla değerlendirebilecekleri saptanmıştır.

Bu sonuçlara göre H.E.M.’ de elde edilen becerilerin ekonomik anlamda değerlendirilip topluma faydalı bir hale getirilmesi için kursiyerlerin desteklenmesi gerekmektedir.

Kursiyerlere kazandırılan becerilerin Halk Eğitim Merkezleri bünyesinde değerlendirilebilmesi için bu merkezlerin aciliyetle yeni projelerle desteklenmesi ve günün teknolojik imkanlarından yararlanılarak, modern üretim sistemlerinin yerleştirilmesi gerekmektedir. Temin edilecek sanayii makinelerinin kullanımı takip edilmelidir. Eğitimcilerin hizmet içi eğitimlerle desteklenerek gerekli bilgi ve becerilerle donatılarak, kursiyerlere sanayii makinelerini gerektiği gibi kullandırmaları sağlanmalıdır.

4.1.14. Bireylerin Kurstan Beklentileri

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin kurstan beklentilerinden en önemlisinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 14** dedir.

H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Kurstan Beklentilerinin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya verilen Cevaplar:

Beklentileriniz	f	%
Ucuz Hammadde Tem.	15	17
Sektörle İrtibat	17	19
Sektöre Eleman Yetiştirme	8	8
Teknoloji Takibi	17	19
Pazar Temini	13	15
Kooperatifleşme	14	16
Atölye Açana Fon oluşturma	6	6
Toplam	90	100

n = 90

Tablo: 14

Verilen cevaplar incelendiğinde H.E.M.’ de Kursta katılan bireylerin % 19 u teknolojik gelişmelerin daha yakın takip edilerek özel sektörde iş bulmalarına aracılık edilmesini, % 17 si üretimleri için ucuz hammaddenin sağlanmasını, % 15i bu kurslarda ürettikleri ürünleri pazarlayaabilecekleri yer temini, %16 sı kooperatifleşmenin sağlanmasını, % 8 i özel sektöre eleman yetiştirilmesini, % 6 sı atölye açmak isteyen kursiyerlere, H.E.M. bünyesinde sürekli bir fon oluşturulmasını beklemektedir.

Tablolar incelenerek sonuçlar değerlendirildiğinde kursiyerlerin büyük çoğunluğunun özel sektörde iş bulmak için daha güncel bir eğitim almak istediği,

bazılarının kendi üretimini yapmak istediği, ancak desteğe ihtiyaç duyduğu, bir kısmının da H.E.M. bünyesinde istihdam edilmek istediği anlaşılmaktadır.

4.1.15. H.E.M.lerinde Kursa Devam Ederken Karşılaşılan Zorluklar

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin kursa devam ederken karşılaştıkları zorlukların belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 15** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Karşılaştıkları Zorlukların Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya verilen Cevaplar:

Karşılaştığınız Zorluklar.	f	%
Çocuğumu Bırakacak Yer	18	20
Çevrem Engelliyor	12	13
Evim Çok Uzak	18	20
Maddi Zorluklar	42	47
Toplam	90	100

n = 90

Tablo:15

Elde edilen veriler incelendiğinde H.E.M.’ de kursa katılan bireylerden % 47 si maddi zorluklar yaşadığını, % 20 si evinin kursa uzak olduğunu ve kursa gelirken çocuğunu bırakacak yer bulamadığını, % 13 ü de kursa devam etmesinin çevresi tarafından engellenmeye çalışıldığını belirtmişlerdir.

H.E.M. kurslarında etkili ve verimli bir eğitim sağlanabilmesi için, kursiyerlerin karşılaştıkları sorunlar elden geldikince en aza indirilmelidir. Ödenek yetersizliğinden dolayı azalan çevre kursları çoğaltılmalı, uygun olan binalarda kursiyerlerin çocuklarını bırakabilecekleri kreş v.b. açılmalı ve kursiyerlerin aileleri ile iletişim içinde olunarak kurslara karşı ilginin arttırılıp, katılımın devamlılığı sağlanmalıdır.

H.E.M.lerinde açılan kursların hem bireysel gelişim hem de daha sağlıklı bir toplumsal gelişim için vazgeçilemez bir yapı taşı oldukları görülmektedir. Ancak kursların daha fonksiyonelleştirilerek ülke ekonomisine katkı sağlayan, bireyin istihdamını sağlayacak nitelikleri temin eden bir yapıya dönüştürülebilmesi için yeni projelerin yapılması, özel sermaye ile işbirliğinin sağlanması için gerekli yasal yaptırımların uygulanması önem taşımaktadır.

4.2. H.E.M.LERİNDE GÖREVLİ KURUM MÜDÜRLERİNE UYGULANAN ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.2.1. H.E.M.lerinde Kurslara Talep Durumu

H.E.M.lerinde açılan kurslara talep durumunun belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 17** dedir.

H.E.M.lerinde Kurslara Talep Durumunun Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplara Göre ;

Kurslara Talep	f	%
Yeterli	1	33
Yetersiz	2	67
Nispeten yeterli	-	-
Toplam	3	100

n =3

Tablo : 17

H.E.M.lerinde açılan kurslara talebin arttırılabilmesi için yapılabilecek değişikliklerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde ankete katılan H.E.M. yöneticilerinin, % 67' sinin kurslara talebin yetersiz olduğunu, % 33' ünün ise talebin yeterli olduğunu ifade ettikleri tespit edilmiştir.

Elde edilen veriler değerlendirildiğinde yöneticilerin büyük çoğunluğunun kurslara talebi yeterli bulmadığı görülmektedir.

4.2.2. Kurslara Talebin Arttırılabilmesi İçin Yapılacak Değişiklikler

H.E.M.lerinde kurslara talebin arttırılabilmesi için yapılacak en gerekli değişikliğin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 18** dedir.

H.E.M.lerine Talebin Arttırılması İçin Yapılabilecek En Gerekli Değişikliğin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya verilen Cevaplara Göre :

Talebin Arttırılması İçin	f	%
Eğitimci Kalitesi Artmalı	-	-
Kursiyerler Özendirilmeli	-	-
Teçhizatımız Yenilenmeli	2	66
Binalarımız Yenilenmeli	1	34
Çevre Kursları Desteklenmeli	-	-
Toplam	3	100

n = 3

Tablo : 18

H.E.M.lerinde açılan kurslara talebin arttırılabilmesi için yapılabilecek değişikliklerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde ankete katılan yöneticilerden, % 66 sı teçhizatın yenilenmesinin % 34 ü de binaların yenilenmesinin kurslara olan talebi arttıracığını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Kurs yöneticileri ile yapılan görüşmelerde kurslara talebin arttırılması için en gerekli değişimin bina ve teçhizatın yenilenmesi olduğunu ve bu konuda devletten destek beklediklerini diğer değişimleri kendi imkanları ile giderebileceklerini ifade etmişlerdir.

4.2.3. H.E.M.leri Kurslarının Tür ve Sayısının Belirlenmesi

H.E.M.leri bünyesinde açılan kursların tür ve sayısının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 19** da verilmiştir.

H.E.M.lerinde Açılan Kursların Tür ve Sayısının Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Bünyenizdeki Kurslar	Elmadağ	Sincan	Yenimahalle
Nakış	3	23	11
Giyim	1	12	7
El sanatları	1	23	27
Kilim	1	-	-
Okuma- yazma	3	32	29
Fayans	1	-	-
Kalorifer	3	2	2
Bilgisayar	2	20	25
AÇEV	-	118	120
Yaşlı bakımı	-	6	-
Toplam	16	236	221

n = 3

Tablo 19

H.E.M.lerinde açılan kursların tür ve sayısının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde toplam 482 kurstan, yoğunluklu olarak sosyo-kültürel nitelikli kursların açıldığını, daha sonra el sanatları kurslarına yer verildiğini, az sayıda da mesleki yeterlik kurslarının açıldığını görmekteyiz.

4.2.4. Kursların Halka Duyurulma Şekli

H.E.M. Bünyesinde açılan kursların halka duyurulma şeklinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 20 de** verilmiştir.

H.E.M. Bünyesinde Açılan Kursların Halka Duyuru Şeklinin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Duyuru Şekli	f	%
Alan Taramasıyla	3	100
Yerel Radyo Televizyon	-	-
Afiş ve El İlanlarıyla	3	100
Sergiler Aracılığıyla	3	100
Toplam	3	100

n = 3

Tablo : 20

H.E.M.lerinde açılan kursların halka duyuru şeklinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde anket kapsamına alınan H.E.M. kurslarının tamamında kursların, alan taraması, afiş, el ilanı ve kurs bünyesinde düzenlenen çeşitli sergi ve kermesler aracılığıyla halka duyurulduğu ancak radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçlarından yararlanılmadığı anlaşılmaktadır.

H.E.M. Bünyesinde açılan kurslara yeterli talebin sağlanamamasında duyuru imkanlarının sınırlı olmasının etkisi olduğu düşünülmektedir.

H.E.M. yöneticileri ile yapılan görüşmelerde maddi yetersizlikler nedeniyle kitle iletişim araçlarından yararlanılamadığı belirlenmiştir. İmkanların daha verimli kullanılarak geniş kitlelere ulaşılmasının kurslara talebin artmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

4.2.5. H.E.M.lerinde İstenen Kursların Açılabilme İmkânları

H.E.M.lerinde istenen kursların açılabilme imkânlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 21** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde İstenen Kursların Açılabilme İmkânlarının Belirlenmesi
Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

İstenen kurs açılabilir mi?	f	%
Evet	2	67
Hayır	1	33
Toplam	3	100

n = 3

Tablo 21

H.E.M.lerinde istenen kursların açılabilme imkânlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde, yöneticilerinin % 66'sı istenen kursları açabileceklerini % 33 ü ise imkânlarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Elde edilen veriler değerlendirildiğinde H.E.M. yöneticileri, maddi ve fiziki yetersizliklerin olduğunu ancak buna rağmen eldeki imkânlar değerlendirilerek istenen her türlü kursu açmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

4.2.6. H.E.M.lerinin Maddi ve Mesleki Destek İstedikleri Kurumlar

H.E.M.lerinin maddi ve mesleki destek istedikleri kurumların belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 22** de verilmiştir

H.E.M.lerinin Maddi ve Mesleki Destek İstedikleri Kurumların Belirlenmesi
Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Destek İstedığınız Kurumlar	f	%
Yerel Yönetimler	1	33,3
Üniversiteler	1	33,3
M.E.B.	1	33,3
Toplam	3	100

n = 3

Tablo : 22

H.E.M.lerinin maddi ve mesleki destek istedikleri kurumların belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde, yöneticilerin yerel yönetimlerden, üniversitelerden, M.E.B. dan eşit oranda destek bekledikleri tespit edilmiştir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde H.E.M. yöneticilerinin tamamının desteğe ihtiyaç duyduğunu görüyoruz. Ancak yaptığımız görüşmelerde, bazı yöneticiler siyasi baskıya maruz kalmamak için yerel yönetimlerin desteğine sıcak bakmamaktadır.

4.2.7. H.E.M.lerinde Sanayii Makinelerinin Kullanılma Durumu

H.E.M.lerinde sanayii makinelerinin kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 23** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde teknolojik gelişimleri takip imkanlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde anket kapsamına alınan kursların hiç birinde nakış branşında sanayii makinesi kullanılmadığı tespit edilmiştir.

**H.E.M.lerinde Sanayi Makinelerinin Kullanılıp Kullanılmadığının
Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:**

Sanayi Makineleri Kullanıyor mu?	f	%
Evet	-	-
Hayır	3	100
Toplam	3	100

n = 3

Tablo : 23

Anket uygulamaları sırasında yapılan incelemede nakış alanında en çok kara makine tabir edilen eski düz ayak makinelerin kullanıldığı, zik-zak otomatik makinelerin merkez kurslarda bulunduğu, giyim branşına ait overlok makinelerinin nakış öğrencileri tarafından da kullanıldığı görülmüştür.

4.2.8. H.E.M.lerinde sanayi makineleri kullanımının faydalı olur mu?

H.E.M.lerinde sanayi makineleri kullanımının faydalı olup olmayacağının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 24** de verilmiştir.

**H.E.M.lerinde Sanayii Makinelerinin Faydalı Olup Olmayacağının
Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:**

San.Mak. Kul. faydalı olur mu?	f	%
Evet	2	66
Hayır	1	34
Toplam	3	100

n = 3

Tablo : 24

H.E.M.lerinde sanayii makinelerinin faydalı olup olmayacağının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde H.E.M. yöneticilerinin % 66'sının sanayii makineleri kullanımının bu merkezlerde ki nakış kurslarında

verimliliği arttıracakını, % 34' ü ise sanayii makineleri kullanımının bu merkezlerde verimliliği arttırmayacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Yapılan anketin sonucu değerlendirildiğinde H.E.M. yöneticilerinin nakış alanında sanayi makinesi kullanılmasını uygun görmeleri bu alanda seri üretim yapılarak ticari bir faaliyet yürütülmesini onayladıklarını düşündürmektedir.

4.2.9. H.E.M.lerinde Eğitimcilerin Yeterliklerinin Belirlenmesi

H.E.M.lerinde açılan kurslarda görevli eğitimcilerin yeterliklerinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 25** de gösterilmiştir.

H.E.M.lerinde Açılan Kurslarda Görevli Eğitimcilerin Yeterliklerinin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Eğitimcileriniz alanda yeterli	f	%
Evet	1	33,3
Hayır	1	33,3
Kısmen	1	33,3
Toplam	3	100

n = 3

Tablo : 25

H.E.M.lerinde açılan kurslarda görevli eğitimcilerin yeterliklerinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde yöneticilerin % 34'ünün nakış branşında ki eğitimcilerin alanında yetersiz olduğunu,% 33'ünün alanlarında kısmen yeterli olduğunu, % 33' ünün de nakış branşında ki eğitimcilerin alanında yeterli olduğunu ifade ettikleri saptanmıştır.

Sonuçlar değerlendirildiğinde H.E.M.lerinde açılan makine nakışı kurslarında eğitimcilerin tam yeterlik göstermedikleri tespit edilmiştir.

Yöneticiler, eğitimcilerin mesleki yenileşmede ve çevre ile iletişimde yetersizlik gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Önemli bir toplumsal görev üstlenen H.E.M.lerinde daha nitelikli eğitim verilebilmesi için eğitimcilerin hem mesleki alanda hem de pedagojik alanda hizmet içi eğitimlere tabi tutulmalarının gerekli olduğu düşünülmektedir.

4.2.10. H.E.M.lerinin Amaçları

H.E.M.lerinin amaçlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 26** da gösterilmiştir.

**H.E.M.lerinin Amaçlarının Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya
Verilen Cevaplara Göre :**

H.E.M.nin Amaçları Nelerdir?	f	%
Beceri Kazandırmak	3	100
Vatandaşlık Bilgilerini Kazandırmak	3	100
Örgün Eğitimi Tamamlamak	3	100
Mesleki Yeterlilik Kazandırmak	3	100
Bireyi Sosyalleştirmek	3	100

n = 3

Tablo : 26

H.E.M. amaçlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde anket kapsamına alınan merkezlerde ki yöneticilerin tamamının bu merkezlerin amacının eğitim gören kursiyerlere sanatsal, toplumsal ve mesleki beceri kazandırmak, örgün eğitime ulaşamayan bireylere ulaşarak örgün eğitimin tamamlayıcısı olmak, bu bireylere vatandaşlık hak ve ödevlerini öğretmek toplumsallaştırmak ve grup bilincini geliştirip çeşitli etkinliklere katılımlarını sağlayarak bireyi sosyalleştirmek olduğunu ifade ettikleri tespit edilmiştir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde H.E.M.lerinin bireyi her alanda geliştirerek önemli bir toplumsal görev üstlendikleri, toplumsal yaşantıda kalitenin artması adına çok önemli bir misyon taşıdıkları görülmektedir.

4.2.11. H.E.M.lerinin Amaçlarına Ulaşım Ulaşmadığının Belirlenmesi

H.E.M.lerinin amaçlarına ulaşım ulaşmadığının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 27** de verilmiştir.

H.E.M.lerinin Amaçlarına Ulaşım Ulaşmadığının Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

H.E.M. Amacına Ulaşıyor mu?	f	%
Evet Ulaşıyor	1	33,3
Kısmen	1	33,3
Ulaşamıyor	1	33,3
Toplam	30	100

n = 90

Tablo : 27

H.E.M.lerinin amaçlarına ulaşım ulaşmadığının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde anket kapsamına alınan merkezlerin yöneticilerinden % 34'ü bu amaçlarına kısmen ulaşılabilirdiğini, % 33' ü amaçlarına ulaşılabilirdiğini, % 33'ü nünde hedefledikleri amaçlara ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Elde edilen veriler incelendiğinde, H.E.M.lerinin amaçlarına ulaştığını düşünen yöneticilerle, amaçlarına ulaşamadıklarını ifade eden yöneticilerin oranının birbirine çok yakın olması düşündürücüdür.

4.2.12. H.E.M.lerinde Kursiyerlerde Beklenen Değişiklikler

H.E.M.lerinde eğitim gören kursiyerlerde beklenen değişikliklerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 28** de gösterilmiştir.

Gören Kursiyerlerde Beklenen Değişikliklerin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Kursiyerde Beklenen Değişiklikler	f	%
Kendini Kolay İfade	3	100
Sosyalleşir	3	100
Vatandaşlık Bilgilerini Kavrır	3	100
Sosyal Faaliyetlere Kat.İmk. Bulur.	3	100
Kazanç Elde Edecek Beceri Edinir	3	100
Daha Kolay İş Bulur	3	100

n = 90

Tablo : 28

H.E.M.lerinde eğitim gören kursiyerlerde beklenen değişikliklerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde anket kapsamına alınan merkezlerdeki yöneticilerin tamamı bu kurslara katılan bireylerin kendini daha kolay ifade edeceğini,sosyalleşeceğini, vatandaşlık hak ve ödevlerini kavrayarak günlük yaşantısına entegre edeceğini, kültürel faaliyetlere katılma imkanı bulacağını, ek kazanç elde edecek beceri kazanarak kalifiye olacağını, bu sayede daha kolay iş bulacağını ifade ettikleri görülmüştür.

Sonuçlar değerlendirildiğinde, H.E.M.lerinin kursiyerlerini hem ekonomik, hem sosyal, hem kültürel ve hem de ekonomik yönlerden eğiterek çok yönlü bir değişim ve gelişimi hedeflediği görülmüştür.

4.2.13. H.E.M.lerinde kursiyerlere sağlanabilecek destek imkanları

H.E.M.lerinde kursiyerlere sağlanabilecek destek imkanlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 29** da verilmiştir.

H.E.M.lerinde Kursiyerlere Sağlanabilecek Destek İmkanlarının Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar :

Kursiyerlere nasıl destek sağlanır?	f	%
İstihdam edilir	3	100
Sektörle iletişim sağlanabilir	2	66
Pazar temin edilebilir	2	66
Kooperatifleşme sağlanabilir	3	100
Ucuz malzeme temin edilebilir	1	33

n = 3

Tablo : 29

H.E.M.lerinde açılan kurslarda kursiyerlere sağlanabilecek destek imkanlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde anket kapsamına alınan merkezlerdeki yöneticilerin tamamının,kursiyerlerin kurs bünyesinde döner sermaye oluşturularak istihdam edilebileceğini ve H.E.M. bünyesinde kooperatifleşme sağlanabileceğini; % 66' sı kursiyerlerle özel sektör arasında iletişimi sağlayabileceğini ya da kurs bünyesinde üretilen ürünlerin satışa sunulabileceği pazar temin edilebileceğini; % 33' ü de kursiyerlere üretimleri için ucuz malzeme temin edilebileceğini ifade etmişlerdir.

Elde edilen sonuçlar ve yapılan görüşmeler değerlendirildiğinde H.E.M.lerinin doğru ve uzun vadeli politikaların uygulanmasıyla kursiyerlerini gerek kendi bünyesinde gerekse diğer ticari işletmelerde istihdam ederek toplumsal işlevlerini genişletebileceği düşünülmektedir.

4.2.14. M.E.B.ndan Beklenen Destek İhtiyacı

H.E.M.lerinde kalitenin arttırılması için M.E.B.dan beklentilerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 30** da verilmiştir.

M.E.B.lıgından Beklenen Destek İhtiyacının Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

M.E.B.ndan Beklentileriniz	f	%
öğretmen ataması	2	66
Ödeneğimizin arttırılması	2	66
Koop.leşmede destek	3	100
Sanayi mak.tahsisi	2	66

n = 90

Tablo : 30

H.E.M.lerinde açılan kurslarda kalitenin arttırılması için M.E.B.lıgından beklenen destek ihtiyacının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde anket kapsamına alınan merkezlerde ki yöneticilerin tamamının, H.E.M. bünyesinde açılan kurslarda üretilen ürünlerin değerlendirilmesi için kooperatifleşmenin gerekli olduğunu ve bu organizasyonun gerçekleşmesi için M.E.B.dan destek beklediklerini, % 66' sı da kadrolu öğretmen atanması, kendilerine ayrılan ödeneğin arttırılması ve sanayii makinelerinin tahsisi konularında destek beklediklerini ifade etmişlerdir.

Yöneticilerle yapılan görüşmelerde, usta öğreticilerin eğitimin sürekliliği ve kaliteli eğitim verilmesi, v.b durumlarda aksamalara yol açtığı için kadrolu elemanların görevlendirilmesinin verimi arttıracığını, sanayi makineleri tahsis edilirse maliyet düşeceği ve üretim artacağı için ürünler kurulacak kooperatiflerde halka arz edilerek ticari bir nitelik kazanmak ve kursiyerlere iş imkanı sağlamak mümkün olacağı düşünülmektedir.

4.3. H.E.M.LERİNDE ÖĞRETMENLERE UYGULANAN ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.3.1. H.E.M.lerinde nakış branşına talep durumunun belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 31** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde Nakış Branşına Talep Durumunun Belirlenmesi
Amacıyla Sorulan Soruya verilen Cevaplara Göre:

Branşınıza talep yeterlimi?	f	%
Evet yeterli	5	50
Hayır değil	2	20
Nispeten yeterli	3	30
Toplam	10	100

n = 10

Tablo: 31

H.E.M.lerinde nakış branşına talebin yeterliliğinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde, anket sorularımızı cevaplandıran 10 eğitimcinin % 50'si bu branşa talebin yeterli olduğunu, % 30'u nispeten yeterli olduğunu, % 20'si ise nakış branşına talebin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Ankete katılanların yarısı bu branşa talebin yetersiz olduğunu düşünmektedir ki bu çok önemli bir orandır. Hem H.E.M.lerine hem de nakış branşına talebin arttırılması için çalışmalara ağırlık verilmesi gereklidir.

4.3.2. H.E.M.lerine Yapılabilecek Yeniliklerin Belirlenmesi

H.E.M.lerine talebin arttırılabilmesi için amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **Tablo 32** de verilmiştir.

H.E.M.lerine Talebin Arttırılabilmesi İçin Yapılabilecek Yeniliklerin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Talebin Arttırılması	f	%
Duyuru imkanları arttırılabilir	1	10
San.mak. kullanılabilir.	3	30
kulln.alan sağlanabilir.	2	20
Sektöre eleman yetiştirilebilir	4	40
Toplam	10	100

n = 10

Tablo : 32

H.E.M.lerinde açılan kurslara talebin arttırılabilmesi için yapılabilecek yeniliklerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde ankete katılan 10 eğitmenin % 80'i H.E.M. açılan kurslara talebin artması için duyuru imkanlarının arttırılması gerektiğini, % 70' i nakış alanında sanayi makinelerinin kullanılmasını, % 60' ı eğitim gören bireylerin bu becerileri kullanarak kazanç elde edebileceği imkanların sağlanmasının, % 40' ı da özel sektöre ara eleman yetiştirilmesinin bu branşa talebi arttıracaklarını ifade etmiştir.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde kursların halka duyurulmasında çok yetersiz kaldığı, daha geniş kitlelere duyuru yapılabilmesinin kurslara talebi arttıracak, nakış alanında sanayi makinelerinin kullanılmasının gerekli olduğu, kurs gören bireylerin becerilerini değerlendirebilecekleri alanların yaratılmasında H.E.M.lerinin görev almasının talebin artmasını sağlayacağı tespit edilmiştir.

4.3.3. H.E.M.lerinde Nakış Alanında İmkanların Yeterliliği

H.E.M.lerinde, nakış alanında H.E.M. imkanlarının yeterliğinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **Tablo 33** dedir

H.E.M.lerinde Nakış Eğitiminde H.E.M. İmkanlarının Yeterliğinin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

İmkanlarınız Yeterlimi?	f	%
Evet yeterli	2	20
Fiz.koşullar yetersiz	4	40
Teçhizat yetersiz	4	40
Toplam	10	100

n = 10

Tablo :33

H.E.M.lerinde açılan kurslarda ki nakış eğitiminde, H.E.M. imkanlarının yeterliğinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde, bu eğitmenlerden % 40'ının fiziki koşulları, % 40'ının alet ve makineleri yetersiz gördüğü, % 20' sinin ise kurslarda ki imkanların yeterli gördüğünü ifade ettikleri tespit edilmiştir .

Elde edilen sonuçlar incelendiğinde eğitmenlerin ancak yüzde yirmisinin kurs imkanlarını yeterli gördüğü , yüzde seksen gibi büyük bir çoğunluğun kurs imkanlarını yetersiz gördüğü saptanmıştır.Bunların yarısı fiziki koşulların, diğer yarısı da kurslardaki makinelerin yetersizliğinden şikayet etmektedir.

4.3.4.Eğitmenlerin Teknolojik Gelişmeleri Takip Durumları

H.E.M.lerinde eğitmenlerin alanlarında teknolojik gelişmeleri takiplerinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 34** dedir.

H.E.M.lerinde Eğitimcilerin Alanlarında ki Teknolojik Gelişmeleri Takiplerinin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Mes.Gelişim için yaptıklarınız	f	%
YayınlarıTakip Ediyorum	2	20
Hizmetiçi Eğitimlere kat.	2	20
Meslektaşlarımla görüşüyorum	3	30
Yan branşlarla ilgileniyorum	3	30
Toplam	10	100

n = 10

Tablo :34

H.E.M.lerinde eğitim veren eğitimcilerin alanlarında ki teknolojik gelişmeleri takiplerinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde eğitimcilerin % 40'ının gelişmeleri takip ettikleri, % 40'ının kısmen gelişmeleri takip edebildiği, % 20' sinin de gelişmeleri takip edemediklerini ifade etmişlerdir

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde eğitimcilerin ancak yarısından daha az bir kısmının alanlarındaki gelişmeleri takip edebildikleri ,yarısından fazlasının teknolojik gelişmelere uzak kaldıkları saptanmıştır.

Eğitimcilerle yapılan görüşmelerde “ kısmen gelişmeleri takip ediyorum ” ifadesi ile gelişmeleri takiplerinin ancak başında gördükleri ile sınırlı kaldığını uygulama alanı bulamadıklarını söylemek istediklerini ifade etmişlerdir.

4.3.5. Eğitimcilerin Kendilerini Geliştirmek İçin Yaptıkları Faaliyetler

H.E.M.lerinde eğitimcilerin kendilerini geliştirmek için yaptıkları faaliyetlerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 35** dedir.

**H.E.M.leri Eğitmenlerin Kendilerini Geliştirmek İçin Yaptıklarının
Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:**

Gelişmeleri takip ediyor musunuz?	f	%
Ediyorum	4	40
Edemiyorum	3	20
Kısmen ediyorum	3	40
Toplam	10	100

n = 10

Tablo:35

Tablo 35 incelendiğinde eğitmenlerin % 30 u kendi branşına destek olacak diğer branşlarla (giyim,konfeksiyon,mefruşat v.b) ilgilendiğini ve meslektaşlarıyla fikir alışverişinde bulunduğunu, % 20' si alanında yayınları takip ettiğini ve hizmet içi eğitimlere katıldığını ifade ettikleri görülmektedir.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde eğitmenlerin kendi imkanlarıyla alanlarında kişisel gelişme sağlamaya çalıştıkları,hizmet içi eğitimlerden, sözleşmeli usta öğreticilerin yararlanamadıklarını görmekteyiz.

H.E.M.lerinde yoğunluklu olarak sözleşmeli usta öğreticilerin çalıştığı gz önüne alınırsa bu eğitmenlerin mesleki gelişmelerinin kendi haline bırakılmış olduğu görülür. Oysa H.E.M. Örgün eğitimin ulaşamadığı bireylere ulaşabilen bir eğitim birimi niteliği taşımaktadır.Bu nedenle tüm eğitmenlerin alanlarında vasıflarının devam ettirilmesi için hizmet içi eğitimlerin kapsamının genişletilmesi gereklidir.

4.3.6. H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Kazanç Durumları

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin edindikleri beceriden para kazanma durumlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo36** dadır.

**H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Para Kazanma Durumlarının
Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:**

Becerilerinden Para Kazandı mı ?	f	%
Sipariş Çalışan oldu	4	40
Atölye Açan Oldu	2	20
İş Bulan Oldu	2	20
Usta Öğretici Olanlar oldu	2	20
Toplam	10	100

n = 10

Tablo :36

Tablo 36 da sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde mezun olan kursiyerlerin % 70' inin evlerinde sipariş çalışarak ekonomik kazanç elde etmekte, % 40' ı bir atölye de iş bulmuş, % 30' u kendisi atölye açmış, % 20' si de H.E.M.' inde usta öğretici olarak iş bulmuştur.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde mezun olan kursiyerlerin becerilerini büyük çoğunlukla ev ortamında değerlendirdikleri, iş yaşantısına katılma oranının düşük olduğu, bu durumda büyük oranda iş gücü kaybına yol açmaktadır.

Değişen yaşam biçimine doğru orantılı olarak H.E.M.lerinden beklentilerinde değiştiği, eskiden çeyiz hazırlamak için gelinen kurslara artık nitelik kazanarak kalifiye olmak amacı ile katılım sağlandığı düşünülmektedir.

4.3.7. H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Hayatındaki Değişimler

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin hayatındaki değişimlerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 37** de verilmiştir.

**H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Hayatındaki Değişimlerin
Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar :**

Kursiyerlerde Beklenen Değişiklikler	f	%
Sosyalleşir ve Kendine Güveni Artar	4	40
Vatandaşlık Hak ve Ödevlerini Öğrenir	2	20
Daha Kolay İş Bulur	3	30
Kazanç Elde Edeceği Beceri Kazanır	3	30
Toplam	10	100

n = 10

Tablo :37

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin hayatında beklenen değişimlerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde kursiyerlerden, % 40 sosyalleşerek güveninin artması, % 30 kazanç elde edebileceği bir beceri kazanması ve daha kolay iş bulması, % 20 vatandaşlık hak ve ödevlerinin bilincine varmasının beklendiği görülmektedir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde H.E.M.leri kurslarının bireyi hem sosyal açıdan, hem ekonomik açıdan hem de mesleki açıdan geliştirme hedeflerinin olduğu, bu anlamda da çok önemli bir toplumsal öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Özellikle örgün eğitim imkanlarından yararlanamamış bireylerin sosyalleşmesi ve ekonomik bir değer kazanabilmesi için H.E.M.lerin gerekliliği ve imkanların geliştirilmesinin toplumsal faydalarının önemli olduğu açıktır

4.3.8. H.E.M.lerinde Bireylerin Becerileri Nasıl Değerlendirilebilir?

H.E.M.lerinde bireylerin becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla sorulan soruya kurum müdürlerinin ve eğitimcilerin cevapları **tablo 38** de verilmiştir.

H.E.M.lerinde Eğitim Gören Bireylerin Becerilerinin Değerlendirilmesi

Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

Bireyler Nasıl Değerlendirilebilir	f	%
Döner Sermaye Oluşturulabilir	2	20
Sektörle İletişim Sağlanır	4	40
Pazar Temin Edilebilir	2	20
Ucuz Malzeme Sağlanır	2	20
Toplam	10	100

n = 10

Tablo :38

H.E.M.lerinde eğitim gören bireylerin değerlendirilmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde eğitmenlerin % 40 ı mezun kursiyerlerin özel sektördeki firmalarla iletişiminin sağlanmasını, % 20 si H.E.M. bünyesinde döner sermaye oluşturularak kursiyerlerin istihdam edilmesini, sipariş çalışacak olanlara ucuz hammadde temininde H.E.M.lerinin aracılık yapmasını ve pazarlama imkanlarının sağlanmasını gerekli görmektedir

Mezunların hem H.E.M. bünyesinde değerlendirilmesi hem de özel sektöre eleman yetiştirmenin önemli görüldüğü sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuca göre özel sektörde kullanılan makineler takip edilerek, hatta bu konuda yasal düzenlemelerle kuruluşların desteği sağlanarak teknolojik gelişimler yakalanmalıdır.

4.3.9. H.E.M.lerinin Amaçları

H.E.M.lerinin amaçlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 39** da gösterilmiştir.

Amaçların Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:

H.E.M.lerinin Amaçları Nelerdir?	f	%
Bilgi,becerileri geliştirmek.	3	30
At.ilk.Vat.hak ödevl.öğrenir.	3	30
Mesleki yet. kazandırıp sosyalleştirme	3	30
Örgün eğitimi tamamlama	1	10
Toplam	10	100

n = 10

Tablo : 39

H.E.M.lerinin amaçlarının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin % 30'unun H.E.M. kurslarının amaçlarının, bireyin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, Atatürk İlke ve İnkılaplarının benimsenmesi, vatandaşlık hak ve ödevlerinin öğretilmesi, % 10'unun da bu kursların amacının örgün eğitimin tamamlayıcısı olmak olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde H.E.M.lerinin örgün eğitim kapsamına alınamamış bireylere toplumsal değerlerin benimsenmesi, vatandaşlık hak ve ödevlerinin bilincinde olmalarının sağlanması gibi amaçlarının yanında mesleki yeterlik kazandırarak örgün eğitimin tamamlayıcısı olma amaçlarının da önemli olduğu görülmektedir.

4.3.10. H.E.M.lerinin Amacına Ulaşma Derecesi

H.E.M.lerinin amacına ulaşma derecesinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 40** da verilmiştir.

**H.E.M.lerinin Amacına Ulaşma Derecesinin Belirlenmesi Amacıyla Sorulan
Soruya Verilen Cevaplar:**

Amaçlarınıza Ulaşıyor mu?	f	%
Evet Ulaşıyor	4	40
İmkanlarımız Dahilinde	3	30
Ulaşamıyoruz	3	30
Toplam	10	100

n = 10

Tablo :40

H.E.M.lerinin amacına ulaşma derecesinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde ankete katılan öğretmenlerin % 40'ının H.E.M.lerinin amaçlarına ulaştığını, % 30' unu imkanlar dahilinde bu amaçlara ulaşılabilmediğini, % 30' u ise amaçlarına ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde H.E.M.lerinde hedeflenen amaçlara ulaşmakta yetersiz kalındığı görülmektedir.Eğitmenlerden yarıdan fazlasının amaçlara ulaşamadığını düşünmesi önemli bir durumdur.

4.3.11. H.E.M.lerinde Teknolojik Gelişmelerin Takibi

H.E.M.lerinde teknolojik gelişmelerin takibinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 41** de gösterilmiştir.

H.E.M.lerinde Teknolojik Gelişmelerin Takibinin Belirlenmesi

Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplara Göre :

Alanınızda teknoloji takip ediliyor mu	f	%
Evet	-	-
Hayır	8	80
Kısmen	2	20
Toplam	10	100

n = 10

Tablo : 41

H.E.M.lerinde teknolojik gelişmelerin takibinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde % 80' i bu kurslarda teknolojik gelişmelerin takip edilmediğini, % 20' si kısmen teknolojik gelişmelerin takip edildiğini ifade etmişlerdir.

H.E.M. ziyaretleri ve eğitimlerle yapılan görüşmelerde nakış alanında sanayii tipi makinenin kullanılmadığını, ancak giyim branşında kullanılan sanayii tipi overlok makinelerinin nakış alanında da kullanıldığını, çevre kurslarında ki eğitimlerinde zaman zaman bu makinelerden yararlandıkları tespit edilmiştir.

4.3.12. H.E.M.lerinde Teknolojik Gelişmelerin Verimliliğe Katkısı

H.E.M.lerinde teknolojik gelişmelere ayak uydurulmasının verimliliğe katkısının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar **tablo 42** dedir.

**Teknolojik Gelişmelere Ayak Uydurulmasının Verimliliğe Katkısının
Belirlenmesi Amacıyla Sorulan Soruya Verilen Cevaplar:**

Teknoloji Verimi arttırır mı?	f	%
Evet	9	90
Hayır	1	10
Kısmen	-	100
Toplam	10	100

n = 10

Tablo : 42

H.E.M.lerinde teknolojik gelişmelere ayak uydurulmasının verimliliğe katkısının belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde ankete katılan öğretmenlerin % 90 ı alet ve makinelerin güncellenmesinin verimliliği arttıracığını, % 1' i ise teknolojik gelişmelerin takip edilmesinin verimliliği arttırmakta bir fonksiyonu olmayacağını düşündüğünü belirtmişlerdir.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde öğretmenlerin çok büyük bir kısmının teknolojik gelişmeleri takip etmenin verimliliği arttıracığını düşündükleri tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

5- SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

M.E.B. Yaygın Eğitim Kurumlarına bağlı Halk Eğitim Merkezleri makine nakışları kurslarının işlevselliğinin araştırılarak değerlendirilmesi amacıyla Ankara İl sınırları içinde tesadüfi olarak seçilen 3 Halk Eğitim Merkezine bağlı 3 merkez ve 7 çevre kursunda görevli olan öğretmenler, bu kurslara devam eden kursiyerler ve bu merkezlerin idarecilerine uygulanan anketler değerlendirilerek elde edilen istatistiki bilgilerden ulaşılan sonuçlar aşağıdadır.

H.E.M. kurslarına devam eden kursiyerlerin 15-25 ve 35 üzeri yaş guruplarında yoğunlaştığı, diğer yaş guruplarına az da olsa rastlandığı görülmektedir..

H.E.M.lerindeki kurslara her eğitim düzeyinden bireyin katıldığı ancak yoğunluklu olarak ilkokul mezunlarının kurslara geliyor olması bu bireylerin iş bulma olanaklarının çok sınırlı olduğunu, gerek boş vakitlerini değerlendirmek gerekse kazanç elde edeceği bir beceri kazanmak amacıyla kurslara daha fazla iştirak etme ihtiyacı duydukları düşünülmektedir.

Anket sonuçları değerlendirildiğinde bu kurslara ağırlıklı olarak ev hanımlarının devam ettiği ancak emekli ve çalışan hanımların da zamanları olduğunda kurslara katıldıkları görülmüştür.Bu kesimin de kurslara ilgi göstermesi değişim ve gelişim isteğinin yaşam boyu devam ettiğini ve H.E.M. kurslarının gerekliliğini göstermektedir

H.E.M.lerinin tanıtım çalışmalarının yetersiz kaldığı, kitle iletişim araçlarının yeterli kullanılmadığı,kursiyerlerin tesadüflerle kurstan haberdar oldukları görülmektedir.

Kursiyerlerin yarısına yakın kısmının daha önce H.E.M. bünyesinde açılan bir kursa katılmış olduğu bundan da kurslarda eğitimin devamlılığının sağlanmış olduğu düşünülmektedir.

H.E.M. kursları bireylere ticari faaliyet yeterliğinden çok sosyal doyum sağlamaktadır.

H.E.M.lerinin gelişen ve değişen teknolojiyi takip etmekte yetersiz kaldığı saptanmıştır

Kursa katılım amacının büyük bir çoğunlukla daha kolay iş bulmak amacını taşıdığı, kendini geliştirme amacının da önemli bir yer teşkil ettiği, hem kişisel hem de mesleki yeterlik kazanmak amacıyla kurslara katılımın gerçekleştiği görülmektedir.

Kursiyerlerin yarısına yakın kısmının kursa katılım amacına ulaştığı, ancak yarısından fazlasının tam anlamıyla kursa katılım amaçlarına ulaşamadıkları anlaşılmaktadır. Kursiyerlerin amaçlarının tam belirlenip bu ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim verilmesinin H.E.M.lerine olan talebi arttıracığı düşünülmektedir.

H.E.M.de elde edilen becerilerin ekonomik anlamda değerlendirilip topluma faydalı bir hale getirilmesi için kursiyerlerin desteklenmesi gerekmektedir.

Kursiyerlerin büyük çoğunluğunun özel sektörde iş bulmak için daha güncel bir eğitim almak istediği, bazılarının üretim yapmak istediği, ancak desteğe ihtiyaç duyduğu, bir kısmının da H.E.M. bünyesinde istihdam edilmek istediği anlaşılmaktadır.

H.E.M. kurslarında etkili ve verimli bir eğitim verilebilmesi için kursiyerlerin karşılaştıkları sorunlar elden geldikince en aza indirilmelidir. Ödenek yetersizliğinden dolayı azalan çevre kursları çoğaltılmalı, uygun olan binalarda kreş v.b. açılmalı ve kursiyerlerin aileleri ile iletişim içinde olunmalıdır.

H.E.M.lerinde açılan kurslara talebin arttırılabilmesi için yapılabilecek değişikliklerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar incelendiğinde ankete katılan yöneticilerden tamamı H.E.M.lerinde görev yapan öğretmenlerin kalitesinin arttırılmasının ve çevre kurslarının desteklenmesinin gerektiğini,

kursiyerlere özendirici imkanlar sunulmasının yanında bina ve teçhizatın yenilenmesinin kurslara olan talebi arttıracaklarını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

H.E.M.lerinde yoğunluklu olarak sosyo-kültürel nitelikli kursların açıldığını, daha sonra el sanatları kurslarına yer verildiğini, az sayıda da mesleki yeterlik kurslarının açıldığını görmekteyiz.

H.E.M. yöneticileri ile yapılan görüşmelerde maddi yetersizlikler nedeniyle kitle iletişim araçlarından yararlanılamadığı belirlenmiştir. İmkanların daha verimli kullanılarak geniş kitlelere ulaşılmasının kurslara talebin artmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

H.E.M. yöneticileri, maddi ve fiziki yetersizliklerin olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak buna rağmen eldeki imkanlar değerlendirilerek istenen her türlü kurs açmaya çalışılmaktadır.

H.E.M.lerinin maddi ve mesleki destek istedikleri kurumların belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde, yöneticilerin yerel yönetimlerden, üniversitelerden, M.E.B. dan eşit oranda destek bekledikleri tespit edilmiştir.

H.E.M. yöneticilerinin tamamının desteğe ihtiyaç duyduğunu. Ancak bazı yöneticilerin siyasi baskıya maruz kalmamak için yerel yönetimlerin desteğine sıcak bakmadıkları saptanmıştır.

H.E.M.lerinde açılan makine nakışı kurslarında eğitmenlerin tam yeterlik göstermedikleri tespit edilmiştir.

Önemli bir toplumsal görev üstlenen H.E.M.lerinde daha nitelikli eğitim verilebilmesi için eğitmenlerin hem mesleki alanda hem de pedagojik alanda hizmet içi eğitimlere tabi tutulmalarının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Anket kapsamına alınan kursların hiç birinde nakış branşında sanayii makinesi kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Anket uygulamaları sırasında yapılan incelemede nakış alanında en çok kara makine tabir edilen eski düz ayak makinelerin kullanıldığı, zik-zak otomatik makinelerin merkez kurslarda bulunduğu, giyim branşına ait overlok makinelerinin nakış öğrencileri tarafından da kullanıldığı görülmüştür.

H.E.M. yöneticilerinin nakış alanında sanayi makinesi kullanılmasını uygun görmeleri bu alanda seri üretim yapılarak ticari bir faaliyet yürütülmesini onayladıklarını düşündürmektedir.

H.E.M.lerinin bireyi her alanda geliştirerek önemli bir toplumsal görev üstlendikleri, toplumsal yaşantıda kalitenin artması adına çok önemli bir misyon taşıdıkları görülmektedir

Sonuçlar değerlendirildiğinde, H.E.M.lerinin kursiyerlerini hem ekonomik, hem sosyal, hem kültürel ve hem de ekonomik yönlerden eğiterek çok yönlü bir değişim ve gelişimi hedeflediği görülmüştür.

H.E.M.lerinin doğru ve uzun vadeli politikaların uygulanmasıyla kursiyerlerini gerek kendi bünyesinde gerekse diğer ticari işletmelerde istihdam ederek toplumsal işlevlerini genişletebileceği düşünülmektedir.

Kurslarda usta öğreticilerin görevlendirilmesi, eğitimin sürekliliği ve kaliteli eğitim verilmesi v.b durumlarda aksamalara yol açmaktadır. Bu nedenle kadrolu elemanların görevlendirilmesi verimi arttıracaktır.

Sanayi makineleri tahsis edilirse üretim maliyeti düşeceği ve üretim artacağı için ürünler, kurulacak kooperatiflerde halka arz edilerek ticari bir nitelik kazanacak ve kursiyerlere iş imkanı sağlamak mümkün olacaktır

Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, nakış branşına talebin yeterli olduğunu düşünen kesim ankete katılanların yarısını kapsamaktadır. Diğer yarısı ise bu branşa talebin yetersiz olduğunu düşünmektedir ki bu çok önemli bir orandır. Hem

H.E.M.lerine hem de nakış branşına talebin arttırılması için çalışmalara ağırlık verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Kursların halka duyurulmasında çok yetersiz kalındığı, daha geniş kitlelere duyuru yapılabilmesinin kurslara talebi arttıracacağı, nakış alanında sanayi makinelerinin kullanılmasının gerekli olduğu, kurs gören bireylerin becerilerini değerlendirebilecekleri alanların yaratılmasında H.E.M.lerinin yönlendirici olarak görev almasının bu alana talebin artmasında önemli rol oynayacağı tespit edilmiştir.

Eğitmenlerin ancak yüzde yirmisinin kurs imkanlarını yeterli gördüğü, yüzde seksen gibi büyük bir çoğunluğun kurs imkanlarını yetersiz gördüğü saptanmıştır.

Çevre kurslarının hem fiziki hem de teçhizat desteğine merkez kurslardan daha çok ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Çevre kurslarında kullanılacak makineleri kursiyerler temin etmekte ayrıca kira, elektrik.su v.b. giderlerde kursiyerler tarafından karşılanmaktadır. Bu da kurslara talebi olumsuz yönde etkilemektedir.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde eğitmenlerin yarısından fazlasının teknolojik gelişmelere uzak kaldıkları saptanmıştır

Mezun olan kursiyerlerin becerilerini büyük çoğunlukla ev ortamında değerlendirdikleri, iş yaşantısına katılma oranının düşük olduğu saptanmıştır. Bu durumda büyük oranda iş gücü kaybına yol açtığı düşünülmektedir.

Değişen yaşam biçimine doğru orantılı olarak H.E.M.lerinden beklentilerinde değiştiği, eskiden çeyiz hazırlamak için gelen kurslara artık nitelik kazanarak kalifiye olmak iş yaşantısında yer almak amacı ile katılım sağlandığı düşünülmektedir.

H.E.M. kurslarının bireyi hem sosyal açıdan, hem ekonomik açıdan hem de mesleki açıdan geliştirmek gibi hedefleri olduğu, bu anlamda da çok önemli bir toplumsal öneme sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Özellikle örgün eğitim imkanlarından yararlanamamış bireylerin sosyalleşmesi ve hatta ekonomik bir değer kazanabilmesi için H.E.M.lerin gerekliliği ve imkanlarının geliştirilmesinin toplumsal faydalarının önemli olduğu açıktır

H.E.M. mezunların hem kendi bünyesinde değerlendirilmesi hem de özel sektöre eleman yetiştirmenin önemli görüldüğü sonucuna ulaşılmaktadır. Bu nedenle özel sektörde kullanılan makineler takip edilerek, hatta bu konuda yasal düzenlemelerle özel sermayenin desteği sağlanarak teknolojik gelişmeler ve değişimlerin kurslara yansıtılması ihtiyaçları giderecektir.

H.E.M.lerinin örgün eğitim kapsamına alınamamış bireylere toplumsal değerlerin benimsetilmesi, vatandaşlık hak ve ödevlerinin bilincinde olmalarının sağlanması gibi amaçlarının yanında mesleki yeterlik kazandırarak örgün eğitimin tamamlayıcısı olma amaçlarının da aynı öneme sahip olduğu görülmektedir.

H.E.M.lerinde hedeflenen amaçlara ulaşmakta yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır. Eğitimcilerden yarıdan fazlasının amaçlara ulaşamadığını düşünmesi önemli bir durumdur.

Eğitmenlerin çok büyük bir kısmının teknolojik gelişmeleri takip etmenin verimliliği arttıracaklarını düşündükleri tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Halk eğitimi, önce planlı amaçlı örgütlü eğitim sorunu olarak benimsenmiş daha sonra eğitim genelinin kapsamlı tamamlayıcı bir bölümü oluşmuştur bunda tüm halkın genel mesleki teknik bilgi ve becerilerle donatılması gereksinimi etkili olmuştur. böylece eğitim yanında ve dışında sürekli eğitimin gerekliliği gündeme gelmiştir. Artık sadece çocukların gençlerin değil özellikle toplumların potansiyel gücü olan bireylerinde genel mesleki ve teknik bilgileri ve beceri düzeylerini yükseltmedikçe deneyimlerini yaşam boyu zenginleştirmedikçe üretimi nitel ve nicel olarak arttırmanın olanaksızlığı anlaşılmıştır. üretim emek eğitim kültür ve

demokratik düzen arasındaki karşılıklı ilişkilerin birbirlerini destekleyici bütünleştirici etkenler oldukları görüşü yaygınlaşmıştır.

Böylelikle eğitim yurttaşların yaşam düzeylerini yükseltme gereksinimini karşılayacak yön ve yöntemlerle yeni düzenlemelerle ele alınmıştır.

Sürekli gelişen ve değişen toplumsal ve ekonomik yaşantılara uyum sağlanmasında yaygın eğitimin çok büyük önemi vardır. Bu kurumların gerekli yasal düzenlemelerle özel sermaye ile işbirliği sağlanarak günün teknolojik gelişmelerine adapte olması sağlanmalıdır.

Ülkemizde kalifiye ara eleman açığı ciddi bir sorundur. Yaygın eğitim kurumları kendilerini yenileyerek bu açığın kapatılmasında sorumluluk taşımaktadır. Hem toplum ruh sağlığının korunması hem de bireylerin üretime katılmasının sağlanması açısından gerekli düzenlemeler acil olarak ele alınmalıdır.

Eğitici personel statüsünün cazip hale getirilmesi yaygın eğitim kuruluşlarında personel kalitesinin artırılması hizmetin yürütülmesini kolaylaştıracaktır.

Halk eğitim merkezlerinde farklı eğitim düzeyinde eğitmen görevlendirilmesi eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilemektedir. Standart kalitenin yakalanabilmesi için eğitmenlerin üniversite mezunu bireylerden seçilmesi gerekmektedir. Kurslardan yetişen bireylerin usta öğretici olarak görevlendirilmesine son verilmelidir.

Öğretmen yetiştiren ve mezunları öğretmen olarak görevlendiren yüksek öğretim kurumlarının programlarında yaygın eğitimle ilgili derslere de yer verilmelidir.

Üniversitelerle iş birliği yapılarak kurslarda doğru ve standart teknik eğitimin verilmesi sağlanmalıdır.

Kurumlar yaygın eğirim hizmetlerini sunarken kendi dışındaki kurum ve kuruluşların eğitici personelinden yararlanmalı ve bunu kolaylaştıracak tedbirleri almalıdır.

Bütün kurum ve kuruluşlar yaygın eğitim hizmetlerindeki personelde mesleki yeterlilik ve yetişkin eğitimi alanında formasyon aramalıdır.

KAYNAKÇA

AKMAN, Yasemin-ERDEN Münire; **“Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğretme - Öğrenme”**, Arkadaş Yayınevi,5. Basım,Ankara, 1997.

BARIŞTA, Örcün; **“Türk İleme Sanatı Tarihi”**, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1984.

DOĞAN, Hıfzı; **“ Meslek ve Teknik Eğitimin İlkeleri ve Gelişimi. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu”**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara, 1983.

DUMAN, Tayyip; **“Türkiye’de Yaygın Eğitim ve Eğitimci Personel Yetiştirme Sorunu”**, Milli Eğitim, Ankara, MEB Yayınları, 1997, 135, 4-8

ER, Tülay; **“Eğitim- Sosyoloji İlişkisi: Eğitim Sosyolojisi”**, Eğitim Bilimine Giriş, Gazi Kitapevi, Ankara, 1997.

ERAY, Fatma; **“Giyimde Makine Teknolojisi”** Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara, 1989.

ERKEN, Veysi; **“Yetişkinler Eğitimi”**, Ankara, 1995.

ERTÜRK, Selahattin; **“Eğitimde Program Geliştirme”**, Ankara, 1984.

FİDAN Nurettin- ERDEN Münire; **“Eğitime Giriş”**, Ankara, 1993.

GERAY, Cevat; **“ Halk Eğitime Giriş”** MEB yayınları, Ankara, 1970.

KARASAR, Niyazi; **“ Bilimsel Araştırma Teknikleri ”**, Nobel Yayın Dağıtım,Ankara,1998.

KILIÇ, Eşref; **“Halk Eğitimi”** Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, yayın no;190,s;107-110, Ankara, 1981.

KORKUSUZ, Süheyla; “**Makine Nakışları**”, Ankara,1990.

LOWE, John; “**Dünyada Yetişkin Eğitime Toplu Bakış**”, çev. Turhan OĞUZKAN, Ankara UNESCO, Türkiye Millî Komisyonu, 1985.

MEB, “**Çıraklık Yaygın Eğitimde Gelişmeler**”, Ankara,MEB Basımevi, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Gn.Md., 1992.

MUŞTA, Muammer; “Eğitim ve Kültürel Yapı”, Eğitim, MEB Basımevi, Ankara, 1993.

NİŞANCI, Abdullah; “**Türk Milli Eğitim ve Öğretiminin Temel Hedefleri**”, Meselelerimiz, İstanbul, 1988, 219.

ÖZSOY, Vedat; “**Resim-İş Eğitimi: Amacı ve Yapılanması**”, Milli Eğitim, Ankara, MEB Yayınları,1996,131,s37-40

ŞEREN, Mehmet; “**Halk Eğitimi**”, Eğitim Bilimine Giriş, ed. Leyla KÜÇÜKAHMET, Ankara, 1997.

YEŞİLYAPRAK, Binnur; “**Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2002.

YILDIRIM, Muhittin; “**Yaygın Eğitim ve Halk Eğitim Merkezlerindeki Uygulamaları**”, MEB, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Gn. Md., Ankara, 1996.

YILMAZKURT, Gönül; “**Makine Nakışı**”, Kozan Ofset Matbaacılık. Ankara, 2002

EKLER

EK 1.....H.E.M.lerinde Kursiyerlere Uygulanan Anketler.

EK 2.....H.E.M.lerinde Müdürlere Uygulanan Anketler.

EK 3.....H.E.M.lerinde eēitmenlere Uygulanan Anketler.

EK 4..... Araştırma İçin Valilik Onay Belgesi

ANKET NO: 1

(H.E.M. Kursiyerleri İçin)

Yaşınız

- 15-25**
- 26-30**
- 31-35**
- 36 ve üstü**

1) Öğrenim Durumunuz

- İlkokul**
- Ortaokul**
- Lise**
- Yüksekokul**

2) Daha önce bir işle uğraştınız mı?

- Emekliyim**
- Özel sektörde çalışıyordum**
- Ev hanımıyım**
- Kamuda çalışıyordum**

3) Bu kursun varlığını nasıl öğrendiniz

- Tanıdıklardan**
- Kurs personelinin tanıtım çalışmalarından**
- Radyo-Televizyon-Gazete den**
- Afiş ve el ilanlarından**
- Başka.....**

4) Daha önce başka bir H.E.M. kursuna katıldınız mı?

- Evet**
- Hayır**
- Katıldım ama devam edemedim**
- Sertifika alamadım**

5) Katıldığınız kursun sonucunda hayatınızda bir değişiklik oldu mu?

- Evde sipariş çalıştım**

**Bir atölyede iş buldum
Kendi işimi kurdum
Kendime güvenim arttı
Sosyal çevrem genişledi
Hayatımda bir değişiklik olmadı
Başka.....**

6) H.E.M.' de açılan kurslar ihtiyaçlarınıza cevap verebiliyor mu?

**İstediğimiz bazı kurslar açılmıyor
Kurslar ihtiyaçlarımıza cevap veriyor
Açılan kursların verimliliği düşük
Başka.....**

7) H.E.M.' de alanınızda ki teknolojik gelişmeler takip ediliyor mu?

**Teknolojik gelişmeler takip edilemiyor
Teknolojik gelişmeler takip edilebiliyor
Teknolojik gelişmeler kısmen takip edilebiliyor**

8) Bu kursa katılım amacınız nedir?

**Kendimi geliştirmek
Boş zamanlarımı değerlendirmek
Kazanç elde edebileceğim bir beceri kazanmak
Daha kolay iş bulmak
Sosyal çevremi geliştirmek
Kültürel faaliyetlere katılmak
Bulduğum ortamdan uzaklaşmak
Başka.....**

9) Verilen eğitim katılım amacınıza uygun mu?

**Evet
Hayır
Kısmen**

10) Eğitim sırasında sizin isteklerinize önem veriliyor mu?

**Evet
Hayır
Kısmen**

11) Bu kurs size neler kazandırdı?

**Kendimi geliştirdim
Sosyal çevrem genişledi
Kazanç elde edebileceğim bir beceri kazandım**

İlerde değerlendirebileceğim bir beceri kazandım
Kültürel faaliyetlere katılma imkanı buldum
Başka.....

12) H.E.M.' de edindiğiniz becerileri kullanmanıza uygun imkanlarınız var mı?

Evet var
Hayır yok

13) Burada edindiğiniz becerileri değerlendirebilmeniz için H.E.M.' den beklentileriniz var mı?

Ucuz hammadde temin edebilir
Sektörde özel kuruluşlarla irtibatımızı sağlayabilir
Teknolojiyi güncelleyerek sektöre eleman verebilir
Atölye açacaklara fon oluşturabilir
Ürünlerimizi pazarlayabileceğimiz yer temin edebilir
Kooperatifleşmeye öncülük edebilir
Başka.....

14) Bu kursa devam ederken zorluklarla karşılaştınız mı?

Çocuğumu bırakacak yer bulamıyorum
Çevrem zorluk çıkartıyor
Evim kursa çok uzak
Kursun giderlerini karşılayamıyorum
Başka.....

15) Çevrenizdekilere H.E.M. kurslarına katılmalarını tavsiye eder misiniz?

Evet.....
Hayır.....

Ankete Katılımınız İçin Teşekkür
Ederim

ANKET NO: 2

(Kurs Öğretmenleri İçin)

Adınız :.....

Soyadınız
:.....

Görev Yeriniz :.....

Öğrenim Durumunuz :.....

Branşınız :.....

1) Branşınıza yeterli talep var mı?

Evet.
Hayır.
Nispeten.

2) Branşınıza talebin arttırılması içineler yapılabilir?

Duyuru imkanlarımız arttırılabilir.
Makineler günün teknolojisine uydurulabilir.
Becerilerin değerlendirilebileceği alanlar yaratılabilir.
Özendirici çalışmalar yapılabilir
Başka.....

3) Alanınızda ki eğitim için H.E.M. imkanları yeterli mi?

Yeterli.
Yeterli değil.
Kısmen yeterli.

4) Alanınızda ki teknolojik gelişmeleri takip ediyor musunuz?

Ediyorum.
Edemiyorum.
Kısmen takip edebiliyorum.

5) Mesleğinizde kendinizi geliştirmek için neler yapıyorsunuz?

Branşımda ki yayınları takip ediyorum.
Hizmet içi eğitimlere katılıyorum.
Branşımda ki öğretmen arkadaşlarla görüşüyorum.
Yan branşlarla ilgileniyorum.
Başka.....

6) H.E.M. sizin alanınızda ki teknolojik gelişmeleri takip ediyor mu?

Ediyor.
Edemiyor.
Kısmen takip ediyor.

7) Teknolojik gelişmelere ayak uydurulması alanınızda verimi arttırır mı?

Evet.
Hayır.
Kısmen.

8) Daha önce ki kursiyerlerinizden aldığı eğitimi kazanç elde etmek için kullananlar oldu mu?

Evde sipariş çalışanlar oldu
Kendi atölyesini açanlar oldu
Atölyede işe girenler oldu
Başka.....

9) Bu alanda eğitim görenlerin yaşantılarında en çok hangi değişiklikler beklenir?

Daha sosyal olur.
Kendine güveni artar.
Daha kolay iş bulur.
Kazanç elde edebileceği bir beceri kazanır.
Başka.....

10) H.E.M. eğitim gören bireylerin H.E.M.' de değerlendirilmesi için bir öneriniz var mı?

ANKET NO: 3

(H.E.M. Müdürü İçin)

Adınız

.....

Soyadınız

.....

Öğrenim Durumunuz

.....

Görev Yeriniz

.....

1) Bulunduğunuz bölgede H.E.M.ne talep yeterli mi?

Evet

Hayır

Nispeten

2) H.E.M.ne talebin arttırılması için ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?

Öğretmen kalitesi sağlanmalıdır

Kursiyerlere özendirici imkanlar sunulabilir

Makinelerimiz yenilenmelidir

Binalarımız yenilenmelidir

Çevre kurslarına Daha çok destek sağlanmalıdır

Başka.....

3) H.E.M. de yapılan faaliyetleri halka nasıl duyuruyorsunuz?

Alan taramasıyla

Yerel radyo televizyon ile

Gazete-afiş ve el ilanlarıyla

Başka.....

4) Bünyenizde hangi alanlarda kaç adet kurs var?

Nakış.....adet

Giyim..... adet

El sanatları.....adet

Kilim..... adet

Okuma- yazma..... adet

Fayans..... adet

Kalorifer.....adet
Bilgisayar..... adet
Başka.....

5) Talep edilen her türlü kursu açabilecek imkanınız var mı?

Evet
Hayır öğretmen bulamıyoruz
Fiziki koşullarımız yeterli değil
Ödeneğimiz yeterli değil
Başka.....

6) Bu imkanların sağlanması için destek istediğiniz kurumlar var mı?

Yerel Yönetimler
Sivil Toplum Örgütleri
Yerel sermaye
M.E.B.
Başka.....

7) Makine nakışları kursunda sanayi makineleri kullanılıyor mu?

Evet
Hayır
Kısmen

8) Makine nakışlarında sanayi makinelerinin kullanılması faydalı olur mu?

Hayır
Evet

9) Kurslarda kaliteli eğitim verilmesinde eğitimcilerinizin bilgileri yeterli mi?

Evet
Hayır

10) H.E.M.de eğitim gören bireylerin yaşantılarında ne gibi değişiklikler beklenir?

Kendini daha kolay ifade eder
Çevresi genişler, sosyalleşir
Kültürel faaliyetlere katılma imkanı bulur
Ekonomik kazanç elde edecek beceri kazanır
Daha kolay iş bulur
Başka.....

11) H.E.M.de eğitim gören bireylerin ekonomik faaliyetlerinin desteklenmesinde H.E.M.nin ne gibi faaliyetleri olabilir?

Döner sermaye oluşturularak istihdam sağlanabilir
Kursiyerlerin sektörle iletişimi sağlanabilir
Ürünlerin pazarlanacağı yer temin edilebilir
Ucuz malzeme temin edilebilir
Kooperatifleşme sağlanabilir
Başka.....

12) Daha iyi eğitim verebilmek için üst kurumlardan beklentileriniz nelerdir?

Kadro lu öğretmen atanması
Ödeneğimizin arttırılması
Kooperatifleşmede destek sağlanması
Sanayi makinelerinin tahsis edilmesi
Başka.....

ederim.

Ankete katılımınız için teşekkür